

अभियान

ABHIYAN WEEKLY सप्ताहिक

abhiyan.weekly@yahoo.com

वर्ष : ३५ / अंक : २१ / २०७४ फागुन १८ ज्येष्ठ २०१८ / 2 Mar, 2018 / मूल्य रु. १०/-

अभियान साप्ताहिक वेबसाइट पनि
www.abhiyanweekly.com

राष्ट्रपति पनि विवादको घेरा

काठमाडौं | राष्ट्रपतिद्वारा

राष्ट्रियसभामा मनोनित तिन सदस्यलाई भोली २० गते हुने सपथ ग्रहण कार्यमा सरिक नगराउन अथवा शपथ ग्रहण नगराउन सर्वोच्च अदालते आदेश दिएको छ। न्यायाधिका प्रकाशमानसिंह राउतको एकल इजलासले डा. युवराज खतिवडा, राम नारायण विडारी र विमल पौडेल राईलाई शपथ ग्रहण गराउन रोक लगाएको छ। साथै आदेशमा राष्ट्रपतिले सविधानको दायरा नाथेको आरोप समेत लगाइएको छ।

नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी ओलीको नेतृत्वमा सरकार बनेलगाउँ फागुन ८ गते राष्ट्रियसभाको सदस्यका लागि उनीहरूको नाम सिफारिस गरिएको थिए। राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले

>>> बाँकी ८ पेजमा

कांग्रेसले गयो राष्ट्रपतिको कदमको भर्त्ता

काठमाडौं | नेपाली कांग्रेसको केन्द्रीय समितिको बैठकले राष्ट्रियसभा सदस्यको मनोनयनमा राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीको भूमिकाको भर्त्ता गरेको छ। कांग्रेसले पहिलो पटक राष्ट्रपतिको भूमिकाको भर्त्ता गरेको यो नै पहिलो हो। कांग्रेसले संविधानको धारा ८६ को उपधारा २ को (ख) बमोजिम राष्ट्रियसभामा तिन जनालाई मनोनयनका लागि शेर बहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले गरेको सिफारिसलाई राष्ट्रपतिले स्वीकृत नगर्नु संविधानको धारा ६६ को उपचारा (२) को ठाडो उल्लंघन भएको ठहर गरेको छ।

शेर बहादुर देउवा नेतृत्वको सरकार निर्वाचन गराउने >>> बाँकी ८ पेजमा

माओवादी केन्द्रमित्र उत्पात मच्यिदै

काठमाडौं | बैद्यसँग पोइल गएर फर्कका रामबहादुर थापालाई प्रवण्डले गृहमन्त्री बनाएपछि वर्षमान पुन र जनादर्दन शर्मा नराप्री जंगी। वर्षमान पुन र जनादर्दन शर्माको आफै हुनुपर्ने प्रतिस्पर्धाका कारण रामबहादुर थापाले बाजी

ओली अहिलेसम्मकै शक्तिशाली प्रधानमन्त्री शक्तिशाली विभागहरू प्रधानमन्त्रीको कार्यालयमा राखियो

काठमाडौं | गत असोज १७ गते नेकपा एमाले माओवादी केन्द्रबीच पार्टी एकीकरण गर्ने सहमति गरेर प्रतिनिधिसभा, प्रदेशसभा र राष्ट्रियसभाको निर्वाचनमा होमिएको वाम गठबन्धनले भण्डे दुई तिहाई मत ल्याएको छ। त्यही गठबन्धनको भरमा नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी ओली प्रधानमन्त्री बनेका छन्। दुई वाम गठबन्धन एक भएर निर्वाचनमा गएको हुनाले उनीहरूले प्रतिनिधिसभा, प्रदेशसभा र राष्ट्रियसभामा बहुमत ल्याएका हुन्। वाम गठबन्धनलाई दुई तिहाई मत नमुगेका भन्दे उनीहरूले मध्यसंकेतित दल संघीय समाजवादी फोरमलाई केन्द्रीय सरकारमा सहभागिता गराउने प्रयास समेत गरिरहेका छन्। अबको एक दुई दिन भित्रैमा संघीय समाजवादी फोरम सरकारमा सामेल हुन सक्ने सम्भावना बढेको छ। फोरम सरकारमा सहभागि भएपछि सरकारको

पक्षमा दुई तिहाई मत पुग्नेछ। संघीय संसदमा फोरमका १६ सांसद रहेका छन् भने ओली नेतृत्वको सरकारलाई दुई तिहाई पुयाउने १० सांसदको मात्र आवश्यकता छ।

वाम गठबन्धनको सरकारलाई विश्व जगतलाई देखाउनका लागि पनि फोरमलाई सरकारमा ल्याउनुपर्ण बाध्यता रहेको छ। नेपालमा कम्युनिष्टहरूको सरकार होइन राष्ट्रिय स्वरूपको सरकार निर्माण भएको विश्वास विश्वजगतलाई देखाउन प्रधानमन्त्री केपी ओली नै लागि परेका छन्। फोरमले केही शर्तहरू अधि सारेपनि उसको मूल मुद्दा भनेको संविधान संशोधन नै हो। संविधान संशोधनको लागि प्रतिनिधिसभामा दुई तिहाई मतको आवश्यकता हुन्छ फोरम सरकारमा सहभागि भए सरकारसँग दुई तिहाई मत पुग्ने र उसले चाहेअनुसार >>> बाँकी ८ पेजमा

राजत सरकारबाट बाहिरिँदै राजपा

काठमाडौं | केपी ओली नेतृत्वको सरकारले संघीय समाजवादी फोरमलाई केन्द्रीय सरकारमा सहभागिता गराउने प्रयासलाई अन्तिम चरणमा पुन्याएको छ। प्रदेश नं. २ मा संघीय समाजवादी फोरम र राष्ट्रिय जनता पार्टीको संयुक्त सरकार रहेको छ, फोरमका नेता लालबाटु राजत मुख्यमन्त्री रहेको भएपनि उनले आफ्नो नेतृत्वको सरकारलाई पूर्णता दिन नसकिरेहको बेला गठबन्धन धरमराउन थालेको छ। राष्ट्रिय जनता पार्टीका नेताहरूका अनुसार राजपा संविधान संशोधन नभएसम्म केन्द्रीय सरकारमा जानुको कुनै अर्थ छैन त्यसैले फोरम केन्द्रीय सरकारमा सामेल भए राजपाले प्रदेश सरकार छोडन सक्ने अधिवक्ति दिन थालेका छन्। राजपाका नेता राजेन्द्र महतोले उपेन्द्र यादव केन्द्रीय सरकारमा गए आफूहरूले राजत सरकारलाई दिएको समर्थन फिता लिने

बताएका छन्।

प्रदेश नं. २ मा फोरम राजपाले ५४

सिटमा जित हाँसिल गरेको छ यि दुवै दल

>>> बाँकी ८ पेजमा

पौडेल पक्ष पराजित हुने निरिचत

काठमाडौं | नेपाली कांग्रेसको संसदीय दलको नेता चुन्न निर्वाचन समिति गठन भएको छ। केही दिन पहिला बसेको कांग्रेसको केन्द्रीय समितिको बैठकले दलको विधान पारित गर्दै दिनका श्रेष्ठो श्रेष्ठको अध्यक्षतामा ३ सदस्यीय निर्वाचन समिति गठन गरेको छ। फागुन २० गते प्रतिनिधिसभा र राष्ट्रियसभाका सदस्यहरूको शपथ ग्रहण कार्यक्रम रहेकोले २१ गते संसदीय दलको निर्वाचन हुने भएपछि दलको नेता बन्न नेताहरूको दोख्ख्युप बढेको छ। २० गते नै मैतदाताहरूको नामावली प्रकाशित गरिने र २१ गते निर्वाचन गराउने निर्णय कांग्रेस गरेको छ।

कांग्रेसले सकेसम्म गराउने प्रयास गरिने र सर्वसम्मत नभएको खण्डमा निर्वाचन बाटै दलको नेता चुनिने निर्वाचन समितिका अध्यक्ष रहेको श्रेष्ठले बताएका छन्। निर्वाचन समितिका सदस्य नविन्द्राज जोशीका अनुसार दलको नेताका लागि शिर्ष तहबाट सर्वसम्मत गराउने प्रयास सुरु भएको छ। संघीय संसद अन्तर्गत कांग्रेसका प्रतिनिधिसभामा १३ जना सांसद रहेका छन्। पार्टी सभापति शेर बहादुर देउवा आफै संसदीय दलको नेता बन्नुपर्ने भन्दे लिङ्गमा लागेका छन् भने देउवा पक्षीय नेताहरू समेत देउवालाई >>> बाँकी ८ पेजमा

सशस्त्रमित्र कमाउने अस्त्र

काठमाडौं | सशस्त्रका केही सुरक्षाकीले अधिकारात्मा दिएको उचुरीअनुसार भण्डे ६ सध गाडी, तिनको नियमित मरमत र इन्धनको व्यवस्थापन गर्दा सामान नकली, बिल सकली राखेर भ्रष्टाचार हुने गरेको छ। उचुरीमा भन्सारमा भन्दा बढी भ्रष्टाचार गाडी, मरमत र इन्धनमा हुनुथालेको दाढी गरिएको छ। तर, कार्यवाहक अधिकारी प्रमुखहरू यो फाइल अहिलेसम्म खोलेनन, किन होल ?

आइकीपीले आफ्ना मान्छे डीएसपी लक्षण थापा र ई जीवन बसेतालाई यो शाखामा खटाइरहेका छन् र यिनको काम जसरी पनि सुझ तरिकाले करीको अँखा नपर्नेगरी पैसा बढाउनु रहेको छ। यी दुवैले भ्याट बिल समेत नकली बनाएर गाडीका सामान फेरेको पेनेन्ट लिने गरेको उचुरीमा उल्लेख गरेको छ। सेटिङ लिलाउने, बेजेट हसुर्ने गरेका छन्। यसबाहेक मासिक ५ हजार लिटर पेट्रोल निशुल्क बाँडेर हाँकम खुशी पार्न पनि यिनैले भूमिका खेलेका छन्। पेट्रोल पर्प र गाडी मरमत सशस्त्रमित्र कमाउने अस्त्र पो भएको रहेछ।

शारवत शर्मा

कहिलेकाहाँ अचम्म लाग्छ ! आफ्नो मुलुकको राष्ट्रिय मुद्दाहरू जो मुलुककै राष्ट्रियता, अखण्डता, एकतासँग सम्बन्धित छन्, त्यसम्मा चुप बसेर एकथरी नेपालीहरू सिरियाको चिन्ता गर्नेन्। सिरियामा नरसंहार भएको छ, कल्पना राष्ट्रियमा नरसंहार हुन पाएको छैन, उता एकथरि नेपालीहरूलाई चोकमा, डबलीमा, मण्डलाहरूमा कृस्तानी शैलीको मैनवती बालेर सिरिया युद्धको भर्त्ताना गर्ने अनि मारिनेहरूप्रति अद्वाजली दिने कामकारबाही सुरु गर्नु परिसकेको छ।

युद्ध बन्द गरिनुपर्छ, ...अनि मारिनेहरूप्रति हार्दिक श्रद्धाजली व्यक्ति गरिनुपर्छ। यसमा कुनै दुई मत नै छैन। तर एकथरि सिरियाको नरसंहार होको र देखेहरूले यही आफ्ने अश्चर्यमित्र प्रश्न समेत गर्नेन्। वास्तवमा सही कुरा हो, नेपाली नागरिकता लिएर बसेकाहरू जो आफूलाई टाठाबाटामा उभ्याउन चाहान्छन्, तिनीहरू आधिकारको आत्मा मरिसकेको छ। पैसा र सुविधाको

नेपाली भू-भाग मिचिएको, नेपाली राजनीतिमा विदेशीको प्रत्यक्ष हस्तक्षेप बढेकोतिरि किन ध्यान केन्द्रित नभएको होला ? भन्ने प्रश्न तेसाँचैछन्। अफ प्रदेश २ मा नेपाली राष्ट्रिय पोशाकलाई पुरा बर्जित गरिएको र हिन्दीलाई 'मान्यता' दिइएको प्रति यहाँका कृष्ण पहाडी मार्कहरू, जो अहिले सिरिया युद्धमा

Indian ostracism in South Asia

Muhammad

Since last few weeks there is a state of emergency in the Maldives, the island South Asian state. This emergency though triggered by political crisis and differences between the Government of President Adullah Yameen and opposition, has deep involvement of Indian Government. In fact, India has been involved in the destabilisation of successive governments in Maldives ever since 1988, once there was a coup attempt made by a group of rebels along with missionaries against the Maldives Government. Indian Navy conducted Operation Cactus and rescued the then Government.

It was later revealed that, India stage managed the coup in Maldives and later sent its Navy to project its military in Indian Ocean. This entire episode had two subtexts; first, India, owing to its geographical proximity with all South Asian states can assist in their security upon any external aggression or even to mitigate the domestic political crisis. Secondly, Indian military is strong enough to quell any military attempt in South Asia and Indian Ocean Region. But, the overall and dominant objective was to prove its supremacy and military might (power politics) over the region and all regional states of South Asia.

Nasir

THE economically strengthening China, eager India, confident Japan, re-emerging Russia and the 'mighty' US have created extreme vulnerabilities and imbalance in Asia. Peace and prosperity of this region in particular and of the world by and large is relative to shared relations between these real powers. The Asian region and its sub regions are going through fundamental changes since long. One of the major elements defining the power dynamics of Asia is China Pakistan Economic Corridor (CPEC). Under the flagship of One Belt One Road (OBOR), CPEC is a thoroughly considered and well-crafted component of collaborative initiatives that will not only determine economic and strategic connectedness between China and Pakistan but will also integrate the Asian sub-regions. The mega component will have such implications that would change the political and economic potentials of Asia. It will initiate new routes, reinforce regional connections and emancipate the region to stand on its own rather than depending on the west. Pakistan, holding a significant position in Asia and being a frontline state of CPEC, stands at the crossroads of regional and international dynamics. The geo-strategic significance of Pakistan is apparent from the reality that it is bordered by economic giants like India and China on one hand and on the other hand, by the states which have abundant natural resources like Afghanistan and Iran. Pakistan lies between a US – NATO war on terror in Afghanistan, hegemonic Indian claims on the so called disputed areas, the Post-Cold war – revived Russia which is of late becoming influential in the South Asian politics and a Rising China finding space in the region both economically and strategically.

The China Pakistan Economic

Under the current crisis, with a state of emergency in the Island state, India is trying to create further division and chaos to create a cause for its interference as it has done in the past. The steps taken by the incumbent Government have been criticised by the India, declaring that, the state of emergency imposed in the country is unconstitutional. The Foreign Office of Maldives has strongly responded the Indian Government. A per spokesperson of Maldives, "There is no doubt that the Maldives is experiencing one of the most difficult periods in the history of the nation, yet, it is important that friends and partners in the international community, including India, refrain from any actions that could hinder resolving the situation facing the country."

Since Maldives Government has understood the Indian strategy therefore, has reacted strongly against any Indian involvement. It is worth mentioning that, India has been interfering in the internal affairs of almost all South Asian countries since decades. Nepal, Sri Lanka, Bhutan, Bangladesh and even Afghanistan have been experiencing the Indian involvement. Unfortunately, despite being a Hindu state, Nepal remains a prime target of Indian deep state stratagem to coerce the country as

client state. Nepal has many a times tried to break the octopus squeeze of India. But due to geographically landlocked position, contiguity and trade dependence, Nepal had to compromise to avoid the wrath of India. So immense was the Indian interference in Nepalese socio-politico and economic affairs that the nation could not adopt a consensus constitution after a decade of political infighting. Literally, Nepalese sovereignty remained hostage to India.

Within Nepal, Indian RAW and other government officials have been instigating Madhesi and Janjati people living in Terai regions. These proxies created unrest through protests, thus proving a cause to India for enforcing economic blockade of Nepal. The blockade of 2015 resulted into a serious shortages of food, medicine and fuel, multiplying the miseries of Nepalese people who had already braced the deadliest earth quake. But, there is a strong hate against Indian policies in Nepal. In recent past, there have been protests and in some cases, protesters marched in Kathmandu and rest of the country even burning effigies of Indian Prime Minister, Narendra Modi. They even vociferously chanted slogans like "Down with Indian expansionism! Down with Modi.

Nepalese nation broke the shackles of India and are bravely expressing that their sovereignty cannot remain mortgaged to the Indian imperialism. It is to be noted that, People of Madhesi and Tharu etc were systematically migrated from Indian states of Bihar and UP to create an ethnic imbalance for complete control of Nepal as the country is strategically most important vis-à-vis China. It is shameful for the Indian secular character that, it state machinery has been involved in human trafficking of Nepalese girls and even children later ending up as sex workers. India's interventionist and expansionist scheming, hegemonic designs, bullying tactics continuously applied over the neighboring countries need to be projected in a manner that exposes her real intents and aspirations.

Quoting Chines News Portal, 'The New York Times' has revealed that, eleven Chinese warships sailed into the East Indian Ocean in February 2018. The prestigious newspaper has disclosed that, "A fleet of destroyers and at least one frigate, a 30,000-tonne amphibious transport dock and three support tankers entered the Indian Ocean." This deployment of Chines Navy is indeed, being attributed to the crisis situation in Maldives.

The independent sources have confirmed that, India is opposing the current Maldives Government ever since, President Yameen signed an agreement with China on Beijing's Belt and Road initiative to build trade and transport links across Asia and beyond. Indeed, China has signed such deals with countries in Asia and Africa in line with its Belt and Road initiative to improve imports of key commodities, upgrade infrastructure and trade routes in the region and boost its diplomatic clout. China has even invited India to be part of it. India rather responding positively on this gigantic global initiative has started opposing China and its Belt and Road Initiative. On its west, India is opposing China Pakistan Economic Corridor (CPEC).

Though India is enjoying substantial regional influence across South Asia due to its size, geographical proximity, comparative economic might, and historical relevance, it cannot be allowed to interfere in the internal affairs of the South Asian countries. Under the changing regional and global security environment, it is strongly felt that, China must play a part in South Asia to balance the growing Indian influence as India is trying to marginalise the smaller states of this region.

'Let Asia be for Asians'

Corridor is perceived to be a vital bridge in all-weather friendship of Pakistan and China. CPEC would strengthen Pakistan's economy and will enhance its regional political position. However, CPEC has become a nightmare for some regional and extra regional elements including USA, India and to some extent Afghanistan that are straining the CPEC to their interests in the region. Maintaining the historic desire of establishing its dominance in the South Asia, the arch rival India cannot see a strengthened economy of Pakistan through manifestations of CPEC. India realizes that Pakistan will move towards self-reliance due to completion of the CPEC and is therefore misleading the world by setting a narrative that the CPEC is crossing from a disputed territory. Ceasefire violations along the LoC indicate this Indian frustration. India apprehends that the changing balance of power will restrict Indian sway in the region. Another reason for not accepting the CPEC is that India is failing miserably in its plan to isolate Pakistan internationally because many countries including Russia, Iran, Saudi Arabia and Turkey are interested in joining this economic corridor.

In the contemporary scenario, the United States of America remains cautious about the rise of any power that can impact the strategic and regional politics of Asia. As mentioned in the US National Security Strategy (NSS), President Donald Trump and his Administration have accepted China as a competitor that challenges USA's power, interests and influence. Preserving a strong impact in Asian region is a part of America's strategy.

China's increasing geo-political confidence has been consistent in the past few decades. Therefore, US Administration now views China as a threat to its dominance. USA realizes that CPEC may have significant strategic and political effects on the America's strategy about the region.

For a landlocked state like Afghanistan, CPEC is of fundamental significance in geo strategic context. With the expansion of CPEC to Afghanistan, the state can turn into a noteworthy recipient and beneficiary of this mega component which will improve economic conditions of the country and will bring the weak Afghan economy back to regularity. But instability in Afghanistan will generate instability in the region and has a potential of sabotaging CPEC. In Afghanistan, India is trying to create its own impact by massively investing in the country by taking part in infrastructure development. The strategy behind India's objectives is to isolate Pakistan from the western side of the border because from the western side, Pakistan has immense trade opportunities resulting in economic uplift. Moreover India is using Afghan soil to sponsor terrorism in Pakistan and especially in Balochistan. Afghan government is being manipulated by a thought process that India is aiding Afghanistan in infra-structure development but factually there is no concern of India to stabilize Afghanistan. One of the prime interests of India is to destabilize Pakistan. An unstable Afghan land is in favour of India because under cover activities from Afghanistan can be well operated. On one hand, India gets an easy access to inaugurate terror attacks in Pakistan and on the other hand, blame of instability in

Afghanistan can be put on Pakistan. Instable Afghanistan and instable Pakistan are not at all beneficial for the region and particularly for the China-Pakistan Economic Corridor. The basic aim behind this evil propaganda is to reduce the captivation and attractiveness of CPEC to international world. The thinking reflects that when large scale terror incidents and instability in Pakistan will catch attention of global world and media, speculations and economic loss will start emerging.

Pakistan must realize the ground realities and through diplomatic handling, Pakistan must incorporate a well-balanced strategy in its foreign policies towards the West and China. Pakistan should make sure that in the fight between superpowers, economic interests of Pakistan must not be comprised. Attempts to deescalate tension on eastern

and western border must be made because both the sides are significant in the context of national security and economy of Pakistan. Afghanistan holds prominent significance in the geo-strategic landscape of both Pakistan and China. Peace and prosperity in Afghanistan is of crucial importance for Pakistan and China. A stable Afghanistan is in interest of Pakistan and the whole region. It is high time that Pakistan and Afghanistan must join hands for the economic and strategic advancement generated by CPEC. For this purpose, the Administration of both the countries must sit and stop the usual blame game and must start genuine and significant bilateral discussions. The strategy must be to make regional actors as partners in CPEC instead of enemies. It is important for the people of the region to run regional affairs at their own. Asia for Asians must be a vision of future and the US and the regional countries must appreciate the collaborative development of the region and must accept the fact that "Asia is for Asians".

सूर्तिजन्य पदार्थ (नियन्त्रण र नियमन गर्ने) ऐन २०६८ सम्बन्धी छोटो जानकारी

सरकारी निकाय, शिक्षण तथा स्वास्थ्य संस्था जस्ता सार्वजनिक स्थल र सार्वजनिक यातायातमा सूर्तिजन्य पदार्थ (नियन्त्रण र नियमन गर्ने) ऐन २०६८ अनुसार धुम्रपान तथा सूर्ति सेवन गर्न पाइँदैन।

उत्तर स्थलहरूको हाताभित्र धुम्रपान तथा सूर्ति सेवन गरेमा सो स्थलबाट बाहिर निकालिने वा १०० रुपैया जरिवाना वा दुवै सजाए हुनेछ।

जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, काठमाडौं

हल्ला गरेर देश बन्दैन ओलीजी

• राजन कार्कि

rajan2012karki@yahoo.com

यतिवेला वामपन्थी सरकार निकै चर्चामा छ । परिचमबाट सूर्य उदाउँच भन्न थालेका छन् वामपन्थीहरू । यतिमात्र होइन, एमाले र माओवादी केन्द्र एकीकरण भइसक्यो, ग्रासरुटसम्म माओवादी केन्द्र र एमाले एकाकार भइसके भन्ने खालका प्रचारबाजी पनि भयाली पिटेसरह भइरहेको छ । के के न होला, हुन्छ, भएरै छाड्छ भन्ने हल्लीखल्ली मच्चाइएको छ ।

स्याल दुइया नबनोस, यो हल्लीखल्ली । जनताको अँखामा छारे हालेर शासन गर्ने बानी एमालेलाई लागेको छ, माओवादी केन्द्रलाई पनि लागेको छ । केपै ओलीको यो दोश्रो कार्यकाल हो भने प्रचण्ड पनि दुईपल्ट प्रधानमन्त्री भइसकेका हुन् । यी दुवैले बिगतमा कुन प्रकारको शासन गरे, देशलाई कति लाभ भयो भन्ने सबैले बुझेका छन् । यिनले आफ्नो कार्यकालमा वामपन्थलाई हामपन्थ बनाउके हुन् । राम्रालाई भन्दा हाम्रालाई सुमरेकै हुन् । विधिमाथि बलात्कार पनि गरेकै हुन् । यिनले आफ्नो त्यो नानीदेखि लागेको बाने सुधारेको प्रतिवद्धता जनाएका छैनन् । वामपन्थी हामपन्थी बने भने संघीयता, गणतन्त्र सबै सिद्धियो भनेर जाने हुन्छ ।

परिवर्तन भ्याली पिटेरआउने होइन ।

नेपाली बुलेटमा ग्यास औसाने निर्णय कार्यान्वयन गर्न ध्यानाकर्षण

काठमाडौं । उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री मातृका यादवलाई नेपाली नम्बर प्लेटको बुलेटमा भारतबाट ग्यास औसाने यसअधिको निर्णय कार्यान्वयन गराउन व्यवसायीले ध्यानाकर्षण गराएका छन् । उद्योग वाणिज्य महासंघको टोलीले मन्त्री यादवलाई भेट गरी भारतीय पक्षकै कारण नेपाली नम्बर प्लेटको बुलेटमा ग्यास औसाने नसकिएको बताएका हुन् ।

अहिले वार्षिक २ लाख मेट्रिकटनभन्दा बढी ग्यास औसार्दा करिब साडे तीन अर्ब रुपैयै दुवानी भाडाबापत भारतीय ट्रान्सपोर्ट व्यवसायीलाई भुक्तानी हुँदै आएको छ । सो रकम भारतीय व्यवसायीलाई दिनुको सट्टा स्वदेशमै खपत गराउन नेपाली नम्बर प्लेटका बुलेट सञ्चालन गर्नुपर्न व्यवसायीको तर्क छ । मन्त्री यादवका प्रमुख खकीय सचिव सन्तोष विष्टले व्यवसायीको टोलीले ग्यास बुलेटका विषयमा ध्यानाकर्षण गरेपछि आवश्यक निर्णयका लागि छलफल थालिएको बताए । नेपाली नम्बर प्लेटका बुलेटमा भारतबाट ग्यास औसाने निर्णय भइसकेको अवस्थामा यसलाई चौडीभन्दा चौडी पूर्णता दिन आवश्यक परामर्श लिइरहेका छाँ, विष्टले भने, 'उद्योगीले धैरै बुलेट निर्णय भइसकेको र सञ्चालन अनुमति नपाउँदा नोकसानी व्यहोरेको तर्क पनि गरेका छन् । यसको सत्यताबारे पनि बुझ्दै छाँ ।' ग्यास उद्योग संघका निर्वतमान अध्यक्ष शिवप्रसाद घिमिरेले नेपाली नम्बर प्लेटका बुलेट सञ्चालन गर्न सके आवश्यकताअनुसार जुन्नसुकै समयमा पनि औसाने सकिने बताए ।

दुंगा हानेर राजतन्त्र फालियो, घोषणा गरेर हिन्दुधर्म मिल्काइयो भनेर मैमता न कलकत्ता हुन जरुरी छैन । नेपालीमा उखानै छ, दूटो भए बुटो पलाउँच । दूटो बाँकी छ । बुटो पलाउने सम्भाबना मरिसकेको छैन । राजावादी छन्, सशक्त छन् र यसको ताजा उदाहरण २० गतेरेखि हुने पूर्वराजाको भापालगायतका पूर्णज्येष्ठ, मध्यमाञ्चलको धार्मिक भ्रमणमा देखिने छ । त्यसो त केही दिन अधिमात्र भारतमा पूर्वराजालाई भारतीय हिन्दुहरूले हिन्दुस्माटकै सम्मान गरेर पठाइदै । यो संकेत र सन्देशले पनि राजावाद, हिन्दुवादको बूटो परिवर्तनकारी राजनीतिक शक्तिहरूले देखेकै छन्, बुझफै छन् र बुझपचार चुपचाप बसेका हुन् ।

मीच मारेर समस्या सल्लिदैन । दमन गरेर राष्ट्रिय मुद्दाहरू खरानी हुँदैनन् । संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको व्यानर भुण्डिएको छ, गाउँदेखि प्रदेश, प्रतिनिधिसभा र राष्ट्रियसभाका निर्वाचन सम्पन्न भएका छन्, राष्ट्रपति र सभामुखको चुनाव सन्निकट छ, सम्पन्न हुन्नैने छ । तथापि संघीयतासिद्धिको संविधानको कार्यान्वयन चुनैतीपूर्ण छ, यसको व्यवस्थापन त फलाम चपाएरसै मुस्किल विषय हो । मुस्किल यसकारण पनि हो कि हामपन्थी रोगले शासन, प्रशासन, राजनीतिदेखि सुरक्षा निकायसम्मालाई गाँजेको छ । इमान र निष्ठामा खोइरो लागेको कारण चुनावले मात्र सुशासन र सम्पन्नता आउन सक्दैन ।

सिंगापुर बनाउने ली क्वान युले देशलाई आवश्यक पन्यो भने मृत्युशंशयाबाट पनि जुरुकक उठ्नेछु भनेका थिए । त्यो प्रतिवद्धताले सिंगापुरबाट एसियाको युरोप बन्धो सिंगापुर । त्यस्तो प्रतिवद्धता, राजनीतिभन्दा माथि उठेको राजनेतृत्व, सबै प्रकार स्वार्थ त्यागेर राष्ट्रिय स्वार्थमा समर्पणभाव, हाम्रा नेतामा छैन । यसकारण त नेपाल राजनेताबिहीन नेताहरूको देशमा सिमित छ । अनेतिकता र असामाजिकता महारोग बनेर फैलिएको छ । यस्तो देशलाई

सुशासन र सम्पन्नताको सँचोमा ढाल्नु महाभारतको युद्ध जित्युर्जस्तै हो ।

एमाले र माओवादी केन्द्रले चुनाव जित्यौ, सत्ता जित्यौ, अब हाँमै अकण्टक राज्य हो भन्तानेका छन् । इमानबिनाको अहंकारले कस्ताकस्तालाई बालुवाको महल बनाएर ढालिएदियो । सरकार बनाउन टाउको कन्याउनेले देश बनाउने सपना देखाइरहेका छन् ।

त्यसी त, जनताले जनबल दिएका छन्, जनादेश पनि दिएका छन् । पाजनेले त्यसको संतुष्योग गर्नुपन्यो नि । श्रीखण्डलाई खुर्पाको बिड बनाउने त्याकृत भएकाहरूले अहिले नै राजनीतिक अहाकारको ताकत देखाउँदैछन्, ताकतको गलत प्रयोगले उपलब्धि राष्ट्रव्यापी हुनसक्दैन ।

स्मरणरहोस, वामपन्थीको हातमा सत्ता पुगेको छ, वामपन्थीले नै देशको बेहालतलाई सुधार्न र सम्पन्नता दिनसक्छ भन्ने जनतालाई विश्वास दिलाएरै वामपन्थीलाई यो अवसर प्राप्त भएको हो । अब वामपन्थी राजनीतिले स्वाधीनता, सम्पन्नताका साथ जनजिविका र विधिको शासन बसाल्न सके भन्ने मात्र त्यो वामपन्थीको विजय सार्थक हुनसक्नेछ । यसका लागि विधिको शासन जरुरी छ । भन्नलाई वामपन्थीहरू निरकूश हुन्छन्, एकत्रितीय हुन्छन् भन्ने आरोप छ, त्यो आरोपको खण्डन व्यवहारले वामपन्थीहरूले गर्न सक्नुपर्छ ।

र, संसद भनेको बोकाको टाउको देखाएर बाखी बेन्चे थले हो भन्ने वामको मान्यतालाई यिनै वामपन्थीले बदल्न सक्नुपर्छ । देशकालागि वामपन्थीले भन्दा राष्ट्रो सोच्न र गर्न कसैले पनि सक्दैन भन्ने प्रमाणित गर्नका लागि पनि वामपन्थीहरू प्राप्त जनादेशको मान राख्दै सबल कार्यका लागि जागरूक हुनपर्न बेला यही हो । समयले दिएको अवसरलाई अलौकिक पार्न सक्नुपर्छ । के एमाले र माओवादी मिल्दैमा वाम एकीकरण हुने हो र ? दुई पार्टी र अरु साना मिलेर वाममोर्चा बन्नैर

चुनावमा खडा भए र ऐतिहासिक सफलता पनि मिल्यो । तर, देशको

अनेक खालका साना ठूलो वाम पार्टीहरू छन् । ती सबै वामपन्थी एकीकृत गराउने जिम्मेवारी एमाले र माओवादी केन्द्रले लिनुपर्छ र एकता हुनसक्यो भने त्यो सबल र देशका लागि उपयोगी हुनसक्छ । अहिलेको वाममोर्चा वामपन्थी हुन् भने तिनले वाम पार्टी, शक्तिहरूको गोलमेच सम्मेलन बोलाएर सबैको सहमति र सहकार्यका साथ अधि बढ्ने आँट र जाँगर देखाउनु पर्छ । यसैमा वामपन्थीहरूको भविष्य सुरक्षित र उज्जालो हुनेछ । मोहन विक्रम सिंहले पनि यस्तै आहवान गरेका छन् । यति भए पनि नेपाली वामपन्थीको चरित्र भनेको सत्ता र शक्तिमै केन्द्रित हुनपुगेकोले यिनमा लागेको हामपन्थीको भने वामपन्थीजी, सकिन्छ नि ।

सत्ता प्राप्ति गर्नु वाममोर्चाको उद्देश्य थियो, चुनाव जितेर प्राप्त भयो । अब सत्ता सेयर गरेर भागबण्डामा आनन्द लिने हो भने यो वाममोर्चा ५ वर्षका लागिमात्र हुनेछ । यिनका अह बाकिदा बीचैमा पनि यी छिनमिन्ह हुनसक्छन् ।

यसबाट देशका लागि तात्कालीन परिवर्तन केही पनि हुनेछैन । उही काग्रेसको हातबाट सत्ता खोस्न जनताको अँखामा भ्रम छन्नामात्र यिनलाई सफलता मिलेको रहेछ भन्नुपर्छ । देशले भरपर्दै राष्ट्रव्यापी शक्तिको खोज गरिरहेको छ । त्यो शक्ति भनेको अहिलेलाई वाममोर्चा नै हो । यसेले देशको स्वाधीनता र सार्वभौमिकताको रक्षा गर्न सक्नेछ । तर, कालापानी, लिपुलेक, मिचिएका सीमाका बारेमा सत्तामा पुगेको वाममोर्चाले अहिलेसम्म मुख खोलेको छैन । भारत रिसाउला कि भनेर मुख नखोलेको र नखोल्ने वाममोर्चा, पहिलेका सरकारहरूभन्दा कसरी भिन्न हो र ? जो देश बोल्दैन, बोकैन, त्यो हामपन्थीमात्र हुनसक्छ ।

भारतको विरोध गर्नु पर्दैन, देशको साख र सीमाका बारेमा बोल्न जरुरी छ । राष्ट्रियताको रक्षा र सबलताका लागि जागरण अभियान आवश्यक

छ । बलियो सरकार त्यही हुनेछ, जसले देशको चिन्ता गर्छ, देशको रक्षा र सुरक्षामा आफूलाई अग्रपतिमा राख्न अनि जनजिविका र न्याय अन्यायको उभावन्यान गर्छ र न्यायका पक्षमा उभिन्छ । राष्ट्रका अन्य शक्तिहरूको समेत विश्वास जितेर र सहमतिको राजनीतिमा आफूलाई अगुवाका रूपमा उभावन सक्छ । सरकार सबैको साफा हो, सरकार छ भने अनुप्रयति दिलाउनका लागि सरकारमा बस्नेहरूले कुनै जाति, व्यक्ति अथवा समुदायप्रति विभेद राख्नुहन्न, तवमात्र

पद्धत्यौ हासी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो जयौं त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरर पनि जस्ले सकियो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौ ।

- अभियानवाणी

अभियान साप्ताहिक

सम्पादकीय

पार्टीगत स्वार्थभन्दा माथि उठ ओली

केपी ओली प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त भएको केहीदिनपछि बसेको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले मन्त्रालयको संख्या ३० बाट घटाएर १७ पुऱ्याउने निर्णय गरेको छ । दलगत स्वार्थका लागि र जसरी पनि सत्तामा टिकिरहने उद्देश्यले मन्त्रालयहरुको संख्या थाँदै आएको थियो । गठबन्धमा रहेका दलहरुलाई भाग पुऱ्याउनका लागि अनावश्यक रूपमा मन्त्रालयहरु थपिंदा राज्यकोषमा ठुलो भार पर्ने गरेको थियो । एउटा महाशाखाका रूपमा राज्यपर्लाई समेत मन्त्रालयको रूपमा राखिएकोमा केपी ओली नेतृत्वको सरकारले मन्त्रालयको संख्या घटाएर १७ मा सिमित गर्दै सानो आकारको मन्त्रिपरिषद् बनाउने निर्णय स्वागतयोग्य रहेको छ । विगतमा मन्त्रालयको संख्या ३० र मन्त्रीको संख्या ६४ सम्म पुऱ्याइने गलत अभ्यास भयो, त्यसबाट आम जनतामा असन्तुष्टि र आक्रोश समेत व्यक्त गरेका थिए । संविधानसभाबाट निर्माण भै लागु भएको संविधानले तै जम्बो मन्त्रिपरिषद् गठन गर्न रोक लगाउँदै संघीय सरकारका मन्त्रीहरुको संख्या २५ मा सिमित गरेपछि त्यसबाट बढी संख्याको मन्त्रिपरिषद् गठन गर्न नपाउने व्यवस्था भएनुसार तै मन्त्रालयहरुको संख्या घटाउन सरकार बाध्य भएको हो । राजनीतिक सहमतिका आडमा पनि मन्त्रालयहरुको संख्या अनावश्यक रूपमा थाने गलत अभ्यास रोक्ने ओली नेतृत्वको सरकारको कदम सराहनीय तै मानिनुपर्दछ ।

२०४७ सालपछि अहिलेसम्म प्रशासन सुधारका लागि विभिन्न समिति आयोगहरु बनाइएतापनि त्यस्ता समिति र आयोगहरुले दिएका प्रतिवेदन र सुझावहरुलाई दराजमा अन्त्याइने गरिएको थियो । त्यस्ता समिति र आयोगहरुले पटक पटक मन्त्रालयहरुको संख्या घटाउन सुझाव दिएका थिए तर मुलुक पहिलो पटक संघीयतामा गएको र सिंहदरबारको अधिकार स्थानीय तह र प्रदेश सरकारमा केही गएकोले केन्द्रमा धेरै मन्त्रालयको आवश्यकता तै थिएन त्यसैले पनि सरकार मन्त्रालयको संख्या घटाउन बाध्य भएको हो । मुलुक संघीयतामा गएपछि पनि काशिराज दाहालको तथा तत्कालिन सामान्य प्रशासनमन्त्रीको अध्यक्षतामा गठिन प्रशासनिक पुर्नसंरचना समिति र सहजीकरण समितिले पनि अब संघीय सरकारमा प्रधानमन्त्री कार्यालय सहित १५ वटा मात्र मन्त्रालय बनाउन सरकारलाई सुझाव दिएको थियो । तर, सरकारले त्यसमा दुईवटा मन्त्रालय थपेर १७ बनाउने भएको भएपनि भण्डै आधा मन्त्रालय घटाउन सरकार सफल भएको छ । यसमा कसैले असन्तोष गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएन । संविधानले तै संघीय सरकारमा २५ जनाभन्दा बढी मन्त्री राख्न नदिने प्रष्ट व्यवस्था गरेकोले अब प्रधानमन्त्री, उपप्रधानमन्त्री, मन्त्री, राज्यमन्त्री र सहायक मन्त्री गरि जम्मा २५ जनामात्र मन्त्रीको संख्या रहनेछ । विगतमा धेरै मन्त्रालय र मन्त्रीहरु बन्दा विभिन्न खाले समस्या र विकृति भोग्नु परेकोले संविधान निर्माणकै बेल त्यसलाई मध्यनजर गरेर मन्त्रीको संख्या संविधानमै व्यवस्था गरिएको हो । ओली नेतृत्वको सरकारले मन्त्रालयको संख्या ३० बाट भारेर १७ मा सिमित गरेको हुनाले संविधानको मर्मलाई आत्मसाथ गरेको छ यो सुखद पक्ष हो । सबैको लागि ।

प्रधानमन्त्रीले मन्त्रिपरिषद् विस्तार गर्दा सबै पक्षलाई समेतन सक्तुपर्दछ । वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग, सुगम, दुर्गम, जातजाति, भाषाभाषी, महिला, अल्पसंख्यक र पिछडिएको क्षेत्रलाई समेटेर चुस्त र दुर्स्त सरकार निर्माण गरिएको खण्डमा मात्र ओली प्रधानमन्त्री भएको सार्थक हुनसक्छ । वामगठबन्धन भित्र पनि मन्त्रीका आकांक्षाहरु धेरै रहेकाले भोली फेरी राज्यमन्त्री राख्ने र मन्त्रालयहरु बढाउन काम हुन सक्ने सम्भावना पनि जिवितै रहेको हुनाले अब त्यस्तो कार्यालाई बढवा दिनु किमार्थ उचित हुन सक्दैन । मन्त्रालयको संख्या घटाउनले मात्र ओली नेतृत्वको सरकारको सार्थकता मानिन्दैन चुस्त, दुर्स्त सरकार सञ्चालन गरेर सबै तेपाली जनताको अभिभावक सरकार बन्न सकेमात्र मन्त्रालयको संख्या घटाएको सार्थकता हुन सक्छ । योग्य र सक्षम व्यक्तिहरुलाई उचित स्थान दिएर जनताको हितमा काम गरेको खण्डमा मात्र वामपन्थीहरुको सरकारको भविष्य रहन्छ ।

विगतमा भारतले लगाएको अघोषित नाकाबन्दीका बेला केपी ओलीले देखाएको अडान र राष्ट्र, राष्ट्रियता र राष्ट्रिय अखण्डताका लागि देखाएको चट्टानी अडानले गर्दा ओलीले नेतृत्व गरेको नेकपा एमाले पार्टी संसदमा सबैभन्दा ढुलो पार्टी भएको र उनीको नेतृत्वमा वामपन्थीहरुको सहज बहुमतको सरकार निर्माण भएको हुनाले प्रधानमन्त्री ओलीलाई राष्ट्र हितको लागि कुनैपनि निर्णय गर्न असहज परिस्थिति नभएकोले अब ओलीले पार्टीगत स्वार्थभन्दा माथि उठेर सबै तेपाली जनताको सरकार आफ्नो सरकार भएको आभाष दिन सक्तुपर्दछ । पार्टीगत स्वार्थलाई त्यागेको खण्डमा त्यो सम्भव रहेको हामीले ठानेका छौं ।

दुई दलको सरकार राष्ट्रिय स्वरूपको हुन सबैदैन

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

प्रमुख प्रतिपक्षी दल रहेको नेपाली काग्रेससँग समेत त्यसविषयमा सहमति गर्नु उचित हुनेछ । दुई तिहाईको दम्भ देखाएर मनपरी गर्दै आगाडि बढ्ने प्रयास भए त्यस्तो प्रयास असफल सावित हुनसक्छ । यसभन्दा आगाडि पनि बहुमतका सरकारहरू निर्माण भएका थिए, त्यसमा पनि एउटै पार्टी, तर ती सबै सरकारहरू पुरै समय चल्न सकेनन् । त्यसैले सबै पक्षको सहयोग र समर्थन लिएर मात्र अगाडि बढेको खण्डमा मात्र सरकारले पुरै अवधि राज्य सञ्चालन गर्न सक्छ । नत्र भने फेरि थुर्ने फिर्दै राज्य सञ्चालन गर्ने उखान लागू हुन पनि सक्छ ।

ओली नेतृत्वको सरकारले समृद्धिको नारा दिएको छ । तर समृद्धि भनेको के हो, कसरी प्राप्ति हुन्छ भनेर कही उल्लेख गरेको छैन । हिजो सत्ताबाहिर बस्ता जस्ता नारा लगाएपनि हुन्थ्यो, जनतालाई ढाँडन सहज थियो, तर अबको अवस्था त्यस्तो छैन । सत्ताको नेतृत्व लिइसकेपछि हिजो आफूले जनतालाई दिएका आशासनहरू पुरा गर्ने पर्छ । निर्वाचनका बेला चुनावी घोषणापत्रमा उल्लेख गरिएका प्रतिबद्धताहरूलाई त्रैमात्र: पुरा गर्दै अधि बढ्नुपर्ने बाध्यता ओली नेतृत्वको सरकारलाई रहेको छ । जितसक्दै चाँडो मन्त्रिपरिषदलाई पूर्णता दिएर जनताको हितमा काम गर्न सक्तुपर्छ । मुलुक पहिलो पटक संघीयतामा गएको छ । संघीयतामा आफैमा विश्वकै महँगो व्यवस्था भएकाले यसको संस्थानल विकासका लागि अनेक खालका चुनौतिहरू रहेका छैन । सबैभन्दा तूलो चुनौति भनेको अर्थ नै हो । मुलुकको आर्थिक अवस्था सक्तपूर्ण अवस्थामा रहेको छ । प्रत्येक कुरामा हामी परन्नर्भर्मा पुरोगा बेला अब मुलुकलाई कसरी आत्मनिर्भरता तर्फ लाग्न सकिन्छ भनेर सरकारले त्यसतर्फ ध्यान दिनु आवश्यक छ । संघीयतामा गएपछि अहिलेसम्म पनि कतिपय स्थानमा आन्दोलनहरू भइकेका छैन भने भोलि प्रदेशको स्थायी राजधानी र नामाकरण गर्दै उज्जिनसक्तै समस्याहरुका बारेमा समेत ओली सरकारले उपेक्षा गरेको छ । संघीयतामा गएपछि अहिलेसम्म पनि कतिपय स्थानमा आन्दोलनहरूलाई त्रैमात्र: प्रदेश सरकारलाई सहयोग नगरेको भव्यै अनशन बस्ने चेतावनी समेत दिएका छैन । यसरी प्रदेश सरकारमा सहभागिता जनाउन खुट्टा उचालिरहेको छ भने अर्को तर्फ मधेसकेन्द्रित अर्के दल राजपालाई भने ओली सरकारले उपेक्षा गरेको छ । राजपाका नेताहरूले फोरमसँग मात्र सरकारले सम्भौता गरेको खण्डमा त्यो आफूहरूलाई स्वीकार्य नहुने भन्नै संविधान संशोधन लगायतका आफ्ना मागहरू सम्बोधन हुनुपर्ने बताइरहेपनि ओली नेतृत्वको सरकारले राजपालाई राखेको छ । यसरी ओली नेतृत्वको सरकार पनि मधेसकेन्द्रित दलहरूलाई विभाजित गराउन लागिपरेको जस्तो देखिएको छ भने अर्को तर्फ मधेसकेन्द्रित अर्के दल राजपालाई भने ओली सरकारले उपेक्षा गरेको छ । प्रदेश २ का मध्यमन्त्रीले त केन्द्रिय सरकारले प्रदेश सरकारलाई सहयोग नगरेको भव्यै अनशन बस्ने चेतावनी समेत दिएका छैन । यसरी प्रदेश सरकार प्रमुखहरूले नै केन्द्रिय सरकारले रहेकाले उसलाई उपेक्षा गर्नु किमार्थ उचित हुँदैन । राजपा समेत राष्ट्रिय पार्टी बन्न सफल भएको र उसको संघीय संसदमा १७ रहेको छैन । त्यसैले सरकारले सबै पार्टीहरूलाई समान व्यवहार गर्नु उचित हुनेछ । कुनै पनि दलले अर्को पार्टीभित्र पसरे खेल्ने प्रयास गर्नु उचित होइन, पहिला नेकपा एमालेलगायत अन्य पार्टीहरूले अर्को दलभित्र पसरे खेल्ने गरेको थिए, अब त्यो कार्य बन्द गरिनुपर्छ ।

नेकपा एमालेले पहिला देखिनै संविधान संशोधनका बारेमा भव्यै आएको थियो, आवश्यकताका आधारमा संविधान संशोधन संशोधन हुनसक्छ, तर अहिले उसैले संविधान संशोधन गर्न चाहेको जस्तो देखिएको भएपनि अहिले किन आवश्यकता पन्यो भने भनेर काँहिकै पुर्टी गर्न सकेको छैन । आफू सत्तामा पुरोपछि संविधान संशोधन गर्नुपर्ने आवश्यकता किन देखिए एमालेले, त्यसको जवाफ एमाले अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री केपी ओलीले नै दिनुपर्छ । संविधान संशोधन गर्नुपर्ने भएका व्यवस्था देखिएको छ ।

जनशक्ति प्रलापन प्रकरणको प्रभाव

बेचनकुमार महतो

देश रूपान्तरणको घडीमा छ ।
रूपान्तरण भनेको तिब्र गतिको परिवर्तन हो । रूपान्तरणले नै सुनौलो भविष्यको लागी नयाँ, सिर्जनात्मक र उत्साहजनक अवस्था निर्माण गर्न निरन्तर प्रेरित गर्दछ । राज्यको प्रत्येक आँग र संरचना रूपान्तरणको पर्खाइमा रहेको छ । स्थायी सरकारको मान्यता पाएको निजामती सेवा पनि रूपान्तरणको दौडमा होमिएको छ । यसै सन्दर्भमा निजामती सेवामा कर्मचारी समायोजन चर्चाको विषय बनेको छ । यसका लागी सरकारले समायोजन ऐन ल्याई सकेको छ र समायोजन नियमावली ल्याउने तयारी गरी रहेको छ । निजामती सेवामा रहेका कर्मचारीलाई संघ, प्रदेश र स्थानिय स्तरमा समायोजन गर्दा आकर्षक ढङ्गले कर्मचारीको मनोवल उच्च हुने गरी समायोजन हुन सक्ने यथेष्ट आधारहरू हुँदा हुँदै पनि जावरजस्ती र बाध्यात्मक हिसावमा समायोजन गर्न खोजिएको छ । समायोजन कानुन तय गर्दा वा प्रकृया अगाडी बढाउदा न्यायोचित तवरले सरोकारवालाहरू सँग आवश्यक छलफल नै नगरी केही प्रशासकहरूले अवैज्ञानिक तवरले कर्मचारी समायोजन सम्बन्धी सिरीयल वहसहरू चलाउने प्रयास गरिरहेका छन् । प्राविधिक सेवाको ग्लोबल गरिमा र महत्वकाँक्षालाई धारासाथी गरी छाड्ने अठोटका साथ कर्मचारी समायोजन प्रकृयालाई अगाडी बढाउने प्रयत्नमा जुटेका छन् । निजामती सेवाका प्राविधिक जनशक्तिलाई पलायनको वाटो रोजन वाध्य पारिदै छ ।

मानव विकासको ऋम संगै विज्ञान तथा प्रविधिले व्यापक रूपमा फड्को मारिरहेको छ । दैनिक जिवनयापनलाई सहजता तर्फ पनि विज्ञान तथा प्रविधिले डोन्याई रहेको छ । अहिलेका वर्षहरूमा देश विकासको मुख्य आधार नै विज्ञान तथा प्रविधिलाई लिइन्छ । देशले विज्ञान तथा प्रविधिमा उचित विकास नगरे सम्भ समृद्धी हासिल गर्न नसक्ने अवस्था छ । विश्वको इतिहास तथा परिचयी मुलुकहरूलाई हेर्ने हो भने पनि उनिहरूको समृद्धीको आधार नै विज्ञान तथा प्रविधिको विकास हो । प्राविधिक जनशक्ति विज्ञानका अनुयायी हुन । विज्ञानले पलायन वेग एउटा यस्तो गति हो जसमा वस्तुको गति उर्जा र गुरुत्व स्थिति उर्जाको जोड वरावर हुन्छ भनि परिभाषित गरेको छ । गतिको कुनै दिशा हुदैन । कुनै ग्रहको वा पिण्डको पलायन वेग भनेको यस्तो गति हो जसवाट कुनै अर्को वस्तुलाई फालियो भने त्यो वस्तु उक्त ग्रह वा पिण्डको गुरुत्व क्षेत्र वाहिर

ਅੱਖਣ ਤੇਜ਼ੋ ਜਲਵਿਘੁਤਾਲੇ
ਸ਼ਵਦੇਸ਼ੀ ਬੈਕਬਾਟੈ ਲਗਾਨੀ ਉਠਾਉਂਦੈ

काठमाडौं । अरुण तेस्रो जलविद्युत्
आयोजनाले नेपाली बैंक तथा वित्तीय
संस्थाबाट कर्जा लिने भएको छ । नेपाल-
भारत अन्तरदेशीय प्रसारणलाईन निर्माण
गर्न नेपालतर्फको खर्चका लागि बैंकहरूसँग
ऋण लिन लागेको आयोजना नेपालका
आवासीय प्रमुख हेरेराम सुवेदीले जानकारी
दिए । कुल १ खर्ब १६ अर्ब रुपैयाँ लगानी
अनुमान गरिएको आयोजना निर्माणलाई
उत्पादन र प्रसारणलाईन गरी दुईवटा
भाग(पोर्सन)मा विभाजन गरिएको छ ।
आयोजना विकास सम्झौता (पिडिअ) अनुसार
आयोजना निर्माणका लागि १४ अर्ब
रुपैयाँ र प्रसारणलाईन निर्माणका लागि
१९ अर्ब रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको
छ । जसमध्ये नेपालतर्फको संख्यासभादेखि
भारतीय सिमानासम्म निर्माण हुने २९०
किलोमिटर लामो ४०० केमिए हाइभोल्टेज
प्रसारणलाईन निर्माण गर्न ११ अर्ब रुपैयाँ
लाग्नेछ भने बाँकी भारततर्फको प्रसारणलाईन
तथा अन्य कामका लागि खर्च गरिनेछ ।
उक्त प्रसारणलाईन निर्माण गर्न कम्पनीले

भारतको पञ्जाब नेसनल बैंक(पिएनबी)सँग सम्झौता गरिसकेको छ । पञ्जाब नेसनल बैंक नेपालको एभरेस्ट बैंकको प्यारेन्ट कम्पनी हो ।

नेपालको मुख्य कार्यालय,
आयोजनस्थलमा खटिने तथा नेपालमा
काम गर्ने सम्पूर्ण नेपाली कामदारलाई
दिने तलब, नेपाल सरकारलाई तिर्नुपर्ने
राजस्व, लाइसेन्स करलगायत आयोजना
सम्पन्न नहुन्जेल नेपालमा गरिने सम्पूर्ण
खर्च नेपाली बैंकबाट उठाउन लागेको हो ।
यसका लागि ४ देखि ७ अर्ब रुपैयाँ लाग्ने
अनुमान गरिएको छ । 'नेपालतर्फ खर्च हुने
सम्पूर्ण रकम एम्ब्रेष्ट बैंकको अगुवाइमा
ऋण उठाउने सहमति भएको छ,' सुवेदीले
भने, 'एकलै वा अन्य बैंकसँग मिलेर लगानी

गर्छ, त्यो सोही कम्पनीको विषय हो ।
यसअधि भारत सरकारले अरुण
तेस्रो जलविद्युत् आयोजना निर्माण गर्न
गत फागुन ११ गते सतलज कम्पनीलाई
अनुमति दिएको थियो । साथै, भारतले
आयोजना निर्माणका लागि ११ अर्बाको बजेट

वातावरण आफ्नो मुलुकमा पाँउदैन्च, देशमा राजनितिक अस्थिरता कायम रही रहन्छ तब उनीहरू विदेशी भूमीमा वासाई-सराई गर्न उत्प्रेरित हुन्छन् । त्यसै जब सिंगो मुलुक आन्तरिक द्वन्द्वमा फस्दछ र यसवाट खास गरी गरी खाने निम्न र मध्ययम वर्गका मानिसहरू उत्पिडित हुन पुग्दछन् । आफ्नो दैनिक जिवनयापन, शान्ति सुरक्षा र समाजिक सदभाव जस्ता आधारभुत मानवीय विशेषताहरू पनि गौण वन्न पुग्दछन् । यस्तो अवस्थामा प्रतिभा पलायनले तिब्र रूप लिन थाल्दछ । त्यही माथी विकसित मुलुकको आधुनिकिकरणले नलोभिने को नै हुन सक्छ र । खर्खरै केही समय अघि मात्र नेपालका एक जना सरकारी कर्मचारी मुख्य सचिवको पद त्यागी एडिङे मा जागिर खान गएको प्रकरण हामी माझ ताजे छ ।

प्रतिभा पलायन आफैमा स्वस्थ्यकर विषय भने पक्कै होइन । देश भित्रको समाजिक आर्थिक संरचना, राजनैतिक अस्थिरता, सँगठनिक व्यवहार, व्यक्तिगत महत्वाकाङ्क्षा र आपसी सद्भावको स्तर जस्ता अति सम्बेदनशिल कारक तत्त्वहरूले प्राविधिक प्रतिभा पलायनको यात्रालाई मलजल गरि रहेको हुन्छ । यस अर्थमा भर्खरै संधियता कार्यान्वयनको यात्रामा समृद्ध राष्ट्रको खाका कोर्न अग्रसर हुने नेपाल जस्तो देशवाट क्षमतावान, अनुभवी, इमन्दार र लगनशिल प्राविधिक जनशक्तिको सम्भावित पलायन यात्राले देशलाई काहाँ पुन्याउने हो? तुलो चिन्ताको विषय हो । भुकम्प पछिको पुनर्निर्माण लागी देश भित्रै पर्याप्त जनशक्ति खाँचो रहि आएको अवस्थामा प्राविधिक कर्मचारीको वर्तमानको मनोदशाले उज्जाउने पलायनको मानसिकताले पुनःनिर्माणको समग्र प्याकेजको सम्पन्नता कसरी होला? औधोगिक उत्पादनको खस्किदो ग्राफ कहिले उकालो लागला? आयात वडेर निर्यातमा बढोत्तरी भएको कारण चुलिँदो व्यापार घाटा कहिले कम होला? तरकारी, खाधान्न, वोटविरुद्धा, पशु लगायतका कृषी सम्बन्धी अनुसन्धानमा पर्न सक्ने प्रभाव र कृषी उत्पादकत्वमा पर्न सक्ने दर्घिकालिन प्रभावको उपचार के होला? फलाम, तामा, चुन्दूँगा, सुन लगायतका खनिजको अन्वेषण र उत्खन्नमा के प्रभाव पर्ल? जलश्रोतको धनी देशमा जलश्रोतको सदुपयोग कसरी र कहिले होला? वन क्षेत्रको वैज्ञानिक व्यवस्थापन कसरी होला? जैविक विविधताको दिगो व्यवस्थापनको प्रविधी कस्ले प्रतिपादन गरि देला? एकिकृत जलाधार व्यवस्थापनको प्राविधिक

पक्षको लेखाजोखा कस्ले गर्ला? कडा
तथा दिर्घ रोगको उपचार कसरी सम्भव
होला? जलवायु परिवर्तनको विश्वव्यापी
प्रभाव कसरी न्यून होला? आधुनिक
सडक, यातायात, कृषि, सिंचाई जस्ता
अति प्राविधिक विषय वस्तुको योजना
तर्जुमा र कार्यान्वयन कसरी होला? यी
र यस्ता अनगिन्ती सवालहरूले प्राविधिक
जनशक्तिलाई भने पक्कै निरूत्तर
बनाउने गर्दछ । तर पनि "नखाउ भने
दिन भरीको शिकार, खाउ भने कान्छा
वाउको अनुहार" भने उचानले प्राविधिक
जनशक्तिको पदचाललाई रोक लगाउने
गर्दछ । निजामती सेवामा रहदा प्राविधिक
विषयका जनशक्तिलाई सामाजिक विषयका
जनशक्तिको अधिनमा राख्ने परम्पराले
प्राविधिक जनशक्तिमा हिनतावोध थपिएको
छ । साथै कार्यक्षेत्रमा पनि प्राविधिक
जनशक्तिले प्रशासनिक जनशक्तिको
तुलनामा मानसिक तथा शारिरीक परिश्रम
वढि गर्नु पर्ने तर सेवा सुविधा समान
रहेको विभेदले पनि प्राविधिक जनशक्तिको
सम्भावित पलायन प्रकृयालाई बढावा दिने
भने निश्चित छ । उदाहरणको लागी
सरकारले हालै आवहान गरेको स्वेच्छीक
अवकाश प्रकृयामा प्राविधिक जनशक्तिको
वढि आर्कषणले यस पुष्टी गर्न सकिन्छ ।

राजनैतिक भागवण्डाको आधारमा
उच्च स्तरीय नियुक्ति तथा सिफारिस
प्रकृयाले पनि क्षमतावान अनुसन्धानकर्ता
प्राविधिकहरूलाई निरस्त्वाहित पार्दै अन्ततः
वैदेशिक पलायनको बाटो देखाउने गरेको
सबैले तुफेका छन्, देखेका छन् । अवस्था
यति भयावह छ की विश्व वैकको सन्
२००० को तथ्याँक अनुसार विश्वका १०
समर्थ कहलाईएका देशहरूमा अनुसन्धान र
सूचना प्रविधिका क्षेत्रमा काम गर्ने मध्ये ४५
प्रतिशत अन्य मुलुकवाट आएका भेटिन्छन् ।
ति मध्ये २४ देश त विकाशोन्मुख वा
अत्यविकसित नै छन् । त्यसमा दक्षिण
एशियाली मुलुक पनि पर्दछन् । यो
प्रवृत्ति विकाशिल देशहरूवाट विकसित
तर्फ भई रहेको पाईन्छ । विकाशिल या
अत्यविकसित हाम्रो जस्तो देशमा व्याप्त

राजनैतिक नैराश्य, अध्ययन अनुसन्धानमा
श्रोत साधनको कमी, तलव सुविधा
आदिको अव्यवस्था, व्यक्तित्वको सम्मान,
अनि समाजिक असुरक्षा जस्ता कारणले
सेवावाट वाहिरिने बाध्यता छ ।

अवसरको खोजीमा प्रतिभाको पलायन एक विश्वव्यापी समस्या हो। विश्वव्यापीकरणको अहिलेको समयमा क्षमतालाई भुगोलले चाहेर पनि रोक्न सक्दैन। त्यसैले योग्य नागरिकले आफु अनुकूलको वजार खोजेर पलायन हुनु अन्यथा होइन। तिनको दक्षता उपयोग गर्न सक्ने संयन्त्र भने चाहिन्छ। जनताको ज्ञानको स्तर र आयमा वृद्धी नगरी आर्थिक कान्ति हुदैन। साना तथा मफौला उदाम गर्न पनि रचनात्मक तथा नविनतम प्रविधिको पहिचान हुनु जरूरी छ। व्यवसायीमा ग्राहकमुखी र श्रेष्ठ कार्यप्रणालीको अनुभव, सीप र उदामता चाहिन्छ। आर्थिक कान्ति, सुशासन, युणस्टरीय शिक्षा एक अर्का संग जोडिएका विषय हुन्, जसको लागी मानव पुँजी चाहिन्छ। यहि मानव पुँजी नै प्राविधिक जनशक्ति हो। यो मानव पुँजीको क्षतिको महसुस गरेर नेपालले पनि भारत र चिनले जस्तो विपरित प्रतिभा पलायनको उपाय खोज्नु पर्दछ। सम्भावित प्राविधिक मानव पुँजीको पलायनलाई रोक्न तथा आकर्षित गर्न वैज्ञानिक अनुसन्धानको लगानीमा वृद्धी गर्नु पर्दछ। प्राविधिक सेवा पहिचानको लागी छुटै प्राविधिक संरचना र संयन्त्रको स्थापना गरीन पर्दछ।

अन्त्यमा, एकातिर दक्ष जनशक्ति पलायनको डर लागदो तथ्याँक भने अर्को तिर देशमा श्रमको मँग र आपुर्ति विचको ढुलो खाडल रहेको वर्तमान अवस्थामा प्राविधिक जनशक्तिको सम्भावित पलायन उन्नमुख समायोजन प्रकृयाले वहुआशित समृद्ध नेपालको सैवेधानिक सपना माथी नै तुषरापात त हुने होइन? निश्चय पनि आम चिन्तनको विषय हो । प्रश्न उठन सक्छ: जिम्मेवार को? सरकार? निर्णयकर्ता? कर्मचारी? प्राविधिक कर्मचारी? सुक्ष्म विश्लेषण हन जरूरी छ ।

गरुड़ा उंचाई (मध्येश दर्पण फिचर सेवा)

दूरसंचार सेवा प्रयोगकर्ताहरूमा नेपाल दूरसंचार प्राधिकरणको अनुरोध

- नेपालमा दूरसंचार सेवा प्रदान गरिरहेका विभिन्न दूरसंचार सेवा प्रदायक संस्थाहरूको पल्स रेट भिन्न भिन्न रहेकोमा पल्स रेटमा एकरूपता ल्याउन मिति २०७४ वैशाख १ गते देखि लागू हुने गरी निम्नानुसार कायम हुने व्यहोरा अबगत गराउदछौं।
  - १. मोबाइल सेवा (GSM/CDMA) बाट नेपाल राज्यभरका कुनै पनि नम्बरमा कल गर्दा १० सेकेन्ड्को पल्स कायम गरिएको छ।
  - २. ल्याण्डलाइनरहरूः ठ किसिङ्गाट नेपाल राज्यभरका कुनैपनि नम्बरमा कल गर्दा १ मिनेट (६० सेकेन्ड) को पल्स कायम गरिएको छ।
  - ३. नेपाल राज्यभरका कुनै पनि फोनको प्रयोग गरी अन्तरालिय (ILD) कल गर्दा ३० सेकेन्ड्को पल्स कायम गरिएको छ।
  - दूरसंचार सेवा प्रदायकहरूले आफुले ग्राहकसंग असुल उपर गर्ने महशुल दर प्रति मिनेटका दरले स्वीकृत गराई लागू गरे तापनि ग्राहकसंग महशुल दर काटदा (charge गर्दा) पल्स रेटको आधारमा रकम काट्ने गर्दछन्। जस्तो विगतमा मोबाइल सेवामा २० सेकेन्ड्को पल्स रेट लागू हुना प्रत्येक २० सेकेन्ड्को अन्तरालमा रकम काट्ने गरेकोमा नयाँ व्यवस्था लागू भएपछि १० सेकेन्ड्को अन्तरालमा रकम काटिने छ र एवं प्रकारले ल्याण्डलाइन र अन्तरालिय कलमा समेत पल्स रेट अनुसार रकम कट्ना हुने छन्।
  - उदाहरणको लागि :- १ रुपैया ५० पैसा प्रति मिनेट महशुल लिने कुनै कम्पनीले २० सेकेन्ड्को पल्स रहेको छ भने २० सेकेन्ड्को ५० पैसाका दरले महशुल काटदै जाने गरेकोमा २०७४ वैशाख १ गते देखि १० सेकेन्ड्को २५ पैसाका दरले रकम कट्नी हुनेछ। तरसँग फोन गर्दा Connection भईसकेपछि भक्तानी गर्नुपर्ने न्युनतम रकम २५ पैसा मात्र हुन जान्छ र उपभोक्ताहरू यस नयाँ व्यवस्थाबाट लाभान्वित हुने छन्।
  - पल्स रेट लगायत दूरसंचार सेवासंग सम्बन्धित कुनै पनि समस्यागुनासो भएमा हात्रो website: www.nta.gov.np मार्फत वा Android Playstore र क्ष्यक बाट ल्ल डउट मयधलयिम गरी अथवा फोनरक्फ्याब्स द्वारा आफ्नो समस्यार गुनासो हामी समझ पर्याउन सक्नुपर्नेछ।

नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण

श्री कन्ज सदन, कमलादी, काठमाडौं

फोन : ९७७-१-४२५५४७४, फ्लाक्स : ९७७-१-४२५५२५०, पो.ब.नं.९७४५

ईमेल : ntra@wlink.com.np, ntra@nta.gov.np, वेबसाइट : www.nta.gov.np

राजनेताका लागि प्रम ओलीका चुनौती

सुरेश आचार्य

०४६ मा बहुदलीय व्यवस्था पुनर्स्थापनापछि, नेपालमा राजनेताको खडेरी परेको चर्चा विद्वत् भेलामा यादकदा चल्ने गर्छ। राजनेता बन्ने अवसर नेपाली जनताका छोराणेलाई नेपाल अधिराज्यको संविधान २०४७ ले नदिएको होइन। विश्वको उत्कृष्ट भनिएको र सम्पूर्ण अन्तर्राष्ट्रिय समुदायबाट सर्वथन पाएको सो संविधान निर्माण र कार्यान्वयनमा ज-जसको हात थियो, तिनीहरूले नै संविधानलाई गलत ढंगले प्रयोग गरे र त्यसको प्रतिरक्षा नारेपछि संविधानको प्रयोग असफल हुनपुग्यो। त्यसको अन्याबाट राजनेता जमिन बाटो बन्द हुनु स्वाविकै थियो।

हामीकहूँ राजनीतिज्ञको कमी छैन, तर राजनीतिज्ञले देशलाई चलायमानसम्म बनाउन सक्दा रहेछन्, दिशानिर्देश गर्न सक्दा रहेन्छन्। विश्वको राजनीतिक इतिहासले पनि सबै देशमा यस्तै देखाउँछ र देशको मार्गिचित्र कोर्न, गन्तव्यमा पुनर र देश बनाउन राजनेताको आवश्यकता हुँदू रहेछ। यही परिप्रेक्ष्यमा ०६/६३ को राजनीतिक आन्दोलनबाट नेपाली जनताले राजनेताको खोजी गरेका हुन्, केवल एकथरी असफल पात्रको ठाँड़मा अर्कोथरी पूर्वअसफल पात्रलाई पुनर्जीवन दिन त्यसवेला राजनीतिक परिवर्तन भएको होइन।

संविधानसभाबाट

नेपालको संविधान २०७२ प्राप्त भएको छ। कुनै पनि देशको राज्यप्रणाली या त जनआन्दोलन (संघर्षसमेत) या त संविधानबाट मात्र निर्धारण हुने गर्छ। त्यसबाहको विकल्प राजनीतिशस्त्रमा फेला पर्दैन। देशलाई दिशानिर्देश गर्ने सर्वसम्मान आवृत्तिक माध्यम भएको निर्वाचन नै हो।

नेपालको संविधान २०७२ को प्राप्ति राजनीतिक दुष्टिमा नेपालको इतिहासको एक 'वाटरसेड' (पानीदलो) थियो भने तत्पश्चात् भएका स्थानीय तह, प्रदेश सभा र संघीय संसदको निर्वाचन 'माइलस्टोन' हुन्। यो समय, फेरि एकपटक नेपाललाई एक राजनेता जन्माउने सुअवसर इतिहासले दिएको छ। यसवेला जन्मन नसकेको राजनेता, अर्को राजनीतिक आन्दोलन वा अर्को संविधान जारी नभएसम्म जमिन असम्भवप्रयाः हुन्छ।

समय बढ़वान्
हुन्छ। अहिले जनताले नेपाल र नेपालीको सुदूर भविष्यको

असित्त्व, पहिचान र समुद्दिलाई

प्रत्यापूर्ण गर्न सक्ने व्यक्तिको खोजी गरिरहेको समय छ। इतिहासले प्रधानमन्त्री कोपी ओलीलाई एकपटक फेरि राजनीतिक नेताको तहबाट राजनेताका रूपमा स्थापित हुने सुवर्ण अवसर प्रदान गरेको छ। तर, उनले त्यो अवसरको सुदूरपयोग गर्न सक्छन् कि सकैदैनन्, हेर्न बँकी नै छ।

नेपालको इतिहासमै सबैनन्दा बढी ६ पटक प्रधानमन्त्री बन्नुभएका गिरिजाप्रसाद कोइराला र विभिन्न राजनीतिक प्रणालीको अनुभवहित पैँचपटक प्रधानमन्त्री बन्ने सफल सूर्यबहादुर थापा दुवैठे आपूलाई राजनेताका रूपमा स्थापित गर्न सक्नुभएन। उहाँहरू दुवैको एउटा संकुचित राजनीतिक नेताको धेराभद्रा माथि उद्दन नपाई निधन भयो।

एक वर्ष अवधिमै विश्वको उत्कृष्ट संविधान राज्यकीयसत्ता र सार्वभौमसत्ता अन्तर्निहित रहेका राजालाई समेत सहमतिमा लिई 'सन्त' प्रधानमन्त्री कृष्णप्रसाद भट्टराईले जारी गराएको संविधानसभा वा संसदबाट जनअनुमोदित थिएन। उहाँ आफै पनि एक मनोनीत प्रधानमन्त्री मात्र हुनुका साथी पछि आफैन पार्टीभित्र सर्वमान्य हुन सक्नुभएन। यही कालखण्डका राजा वीरेन्द्र र तत्कालीन माओवादी अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल प्रचण्ड दुवैलाई पूर्वग्रहको चस्मा फुकाले हेर्न हो भने दुवैजना राजनेताको सँधारसम्म टेकेका समकालीन नेपालका व्यक्तित्व हुन भन्दा अत्युत्ति हुँदैन। राजा वीरेन्द्रको अकल्पीय हत्या र प्रचण्डको पहिलो प्रधानमन्त्रित्व काल विफल भएकाले परिस्थिति उल्टियो।

प्रधानमन्त्री ओलीसँग राजनेतामा स्थापित हुन सक्ने व्येसिक इन्ड्रियन्ट्स' छन् कि कि छैनन् भन्ने प्रसन उतिरहेको छ। ओली त्यस्ता व्यक्ति हुन्, जो १४ वर्षसम्म जेलभित्रै बैसर पार्टीको माथिल्लो तहसम्म सहजे पुनर्न भाग्यमानीमध्ये पठ्ठन्। जेलबाट बाहिर निर्सिकेपछि सोभै प्रतिनिधिसभामा निर्वाचित भई गृहमन्त्री पदमा पुग्ने र शान्ति सुव्यवस्था कायम गर्ने नाममा एउटै मान्छे हताहत नभई कार्यकाल पूरा गर्ने देशकै एक मात्र गृहमन्त्री पनि हुन उनी। यसले उनको आन्तरिक मामिला वा गृह प्रशासन सञ्चालन गर्ने दक्षता स्थापित गरेको हो। समयान्तरमा संयुक्त सरकारका प्रधानमन्त्री रहेका वेला भारतबाट नेपालविरुद्ध अधोषित आर्थिक नाकाबन्दी लगाइँदा उत्तरी चीनसँग व्यावाहारिक सञ्चालनका आधारमा सम्बन्ध गरिलो पार्ने र नेपालमा लगभग सेलाइसकेको राष्ट्रियताको भावना पुनर्जागरण गराएर ओली चर्चाको केन्द्रमै रहेका हुन्।

ओलीको पहिलो प्रधानमन्त्रित्वमा एमाले, माओवादी, राप्रपा नेपाल र लोकतान्त्रिक जनअधिकार फोरमसहितको संयुक्त सरकार ०७२ असोजमा गठन भयो। यस सरकारको न्यूनतम साभा नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने जिम्मेवारी पाएको कार्यटोलीमा एमाले नेता तथा पूर्वउपप्रधानमन्त्री भीम रावलको संयोजकत्वमा एमालेका तत्कालीन संचिव तथा हाल ५ नंबर प्रदेशका नवनिर्वाचित मुख्यमन्त्री शंकर पोखेल, माओवादी नेता पूर्वअर्थमन्त्री वर्षमान पुन र हाल एमालेबाट राष्ट्रिय सभामा निर्वाचित सांसद जितेन्द्र

डिक्ट्यूनको सान्दर्भिकता' सम्बन्धमा १४ चैत ०७२ मा यसै दैनिकमा पत्रिकाकारको आलेख प्रकाशितसमेत भएको थियो। तीमध्ये धेरेजसो कार्यक्रमको तत्काल थालनीले ओलीलाई कार्यकालको अन्यसम्ममा एक प्रधार राष्ट्रियादी नेताका रूपमा स्थापित गरिदियो।

१८ महिनादिन आफ्नो नेतृत्वको सरकारलाई संसदमा अल्पमतमा पुऱ्याइदिने पार्टीसँगै वाम चुनावी तालमेल गर्ने उनको तिलमसी राजनीतिको आफ्ने प्रभाव छ। समग्रमा यसपटकका स्थानीय, प्रदेश र प्रतिनिधिसभामा निर्वाचन ओली नेतृत्वको संयुक्त सरकारले लिएको न्यूनतम साभा नीति तथा कार्यक्रमको जनमतसंग्रह थियो, जसलाई भारी मतले मतदाताले अनुमोदन गरेको छन्। यसबाट के पनि बुझिन्छ भने नेपाली जनता ओलीलाई राष्ट्रियताको हिमायती मान्दा रहेछन् र उनको राजकीय नेतृत्वले नै मुलुकलाई सही दिशानिर्देश गर्न सक्छ भन्ने तूला विश्वास रहेछ। देशको आन्तरिक र बाह्य मामिला सञ्चालनमा ओलीका विगतका अनुभव अबको प्रधानमन्त्रित्वका कालमा मुलुकलाई एक निश्चित गन्तव्यमा पुऱ्याउने आधार हुन सक्छन्।

ओलीको संविधानसभाले बनाएको नेपालको संविधान २०७२ अनुसार प्रतिनिधिसभामा निर्वाचित हुने र निर्वाचित प्रतिनिधिसभामा निर्वाचित भन्ने देशकै पहिलो कार्यकारिणी प्रमुख हुन्। त्यसमा पनि प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा नेपालभरिमै सर्वाधिक मत र आफ्ना चुनावी प्रतिस्पूर्यभन्दा सबैभन्दा फराकिलो मतान्तरसाथ विजयी भएका

हुन्। त्यस अतिरिक्त वाम गठबन्धनको चुनावी अभियान सञ्चालन गर्ने पनि उनी नेपालकै पहिलो कम्युनिस्ट नेता हुन भने कम्युनिस्ट गठबन्धनले सरकार बनाउन सक्ने सामर्थ्यसाथ सर्वाधिक संसदीय स्थानमा विजयी भएको पनि नेपालको राजनीतिक इतिहासमै यो पहिलो घटना हो।

अहिले नेपालको छिमेकी देशसँग सम्बन्धमा गतिरोध छैन भने आन्तरिक राजनीतिक परिस्थिति पनि खासै चुनौतीपूर्ण छैन। यसका अलावा इतिहासमै आन्तरिक राजनीति र अन्तर्राष्ट्रिय स्थानमा नेपालका लागि यो सबैनन्दा सहज समय पनि हो। अब प्रधानमन्त्री ओलीको सम्पूर्ण ध्यान साधीयता कार्यान्वयन र आर्थिक-सामाजिक रूपान्तरणमा केन्द्रित हुनुपर्छ, तर उनी प्रधानमन्त्री नियुक्त भएपछि पूर्वघोषित एमाले र माओवादी केन्द्रबीच एकीकरण हुन मात्र होइन, सरकारलाई पूर्णता दिन पनि ढिलाइ भरेहरेको छ।

प्रधानमन्त्रीको राष्ट्रिय सभा सदस्यको मनोनयनबाट राष्ट्रपतिको संरक्षण नै सुनियोजित विवादमा पारिएको छ। प्रदेशमा गठित सरकारले अति उत्साहित भएर क्षेत्राधिकारबाहिर गई निर्णय गर्नुका साथै साधीय सरकारको स्वीकृतिबाट ग्रेडेश प्रदेश सरकारसँग सोभै विदेशी कूटनीतिक नियोगले सम्पर्क बढाएका परिदृश्य देखिन थालेका छन्, जुन सम्भाव्य राजनेताको बाटोका 'अली वार्निंग' हुन्। यी समस्यालाई पूर्वनिराकरण गर्ने प्रधानमन्त्रीसँग सबल सहयोगी संयन्त्र हुन जरुरी छ।

यसका लागि सबैनन्दा महत्वपूर्ण प्रधानमन्त्री ओलीका 'पोलिटिकल-इकोनोमिक भिजन' लाई वास्तविकतामा अनुवाद गर्न सक्ने नीति-योजना आयोग गठन आवश्यक छ। अबको लोकतान्त्रिक प्रणालीमा सो आयोग परम्परागत स्थानको 'टेक्नोक्रेटिक' नभई प्रधानमन्त्रीको 'भिजन' लाई राजनीतिक ढंगबाट 'झाइभ' र कार्यान्वयन गर्ने क्षमताको द्वारा उत्पन्न नै हो। बल यसलाई टेवा पुऱ्याउन टेक्नोक्रेटिक प्रकृतिका आर्थिक तथा वित्तीय आयोग, नेपाल राष्ट्र बैंकजस्तो भौद्रिक संस्था र सामाजिक विकाससँग सम्बन्धित आयोगका साथै पराष्ट्र मामिला अध्ययन प्रतिष्ठानको तत्कालै पुनर्गठन वार्जनीय हुन्छ। प्रधानमन्त्री कार्यालयलाई सुरूचित राजन र त्यसको कार्यशीलमा योजनामा नेपाल-चीन 'क्रस-बोर्ड' विद्युतीय द्रान्समिसन लाइन लगाउने, चीनबाट जलविद्युत आयात गर्ने र विद्युतीय द्रान्समिसन लाइन लगाउने योजनामा नेपाल-चीन बीच विद्युतीय द्रान्समिसन लाइन लगाउने योजनामा नेपाल-चीन बीच विद्युतीय द्रान्समिसन लाइन लगाउने योजन

टंगीन खबर

ल्याक्को पोस्टर

ब्ल्याक फिल्मको पोस्टर सामाजिक सञ्जालमार्फत सार्वजनिक गरिएको छ। पोस्टरसँगै फिल्मको प्रदर्शन मिति पनि तोकिएको छ। प्रदीप श्रेष्ठको निर्देशनमा बनेको फिल्म जेठ १९ गते दर्शकमाझ आउनेछ।

प्रेमकथामा निर्माण गरिएको ब्ल्याकको पोस्टरमा मुख्यतया अभिनेता आकाश श्रेष्ठ र अभिनेत्री आँचल शर्मालाई 'ब्ल्याक' गरिएको छ। केही वर्षको विश्रामपछि निर्देशक प्रदीप श्रेष्ठ ब्ल्याक लिएर दर्शकमाझ आउन लागेका हुन्। आश्मा पाण्डेले निर्माण गरेको फिल्ममा आकाश र आँचलका साथमा आयुष रिजाल, सुशील द्वितीलगायतले अभिनय गरेका छन्।

लम्फूको सँगै जिउने, सँगै मर्ने

लम्फू फिल्मको सँगै जिउने, सँगै मर्ने बोलको गीतको भिडियो सोमबार सार्वजनिक गरिएको छ। गोपालचन्द्र

लामिछानेको निर्देशनमा शक्तिकल्दभ घोरासैनीले निर्माण गरेको फिल्मको सो भिडियोमा अभिनेता कविर खड्काका साथ तीन अभिनेत्री मरिष्या पोखरेल, चाँदनी शर्मा र कुसुम श्रेष्ठ (तरकारीवाली)लाई प्रस्तुत गरिएको छ।

प्रेमभावयुक्त यो गीत सुरेश लामा र अस्सा घिमिरेले गाएका हुन्। दिग्गज धौरालीले लेखेका गीतमा अर्जुन पोखरेलको संगीत छ। भिडियोको कोरियोग्राफी रामजी लामिछानेले गरेका हुन्। पुलुर मल्टिमिडियोको व्यानरमा निर्माण भएको फिल्म वैशाख २८ मा प्रदर्शन हुँदै छ। फिल्ममा नवअभिनेता कविरका साथमा मरिष्या पोखरेल, चाँदनी शर्मा, सलोन बस्नेत, कुसुम श्रेष्ठ, अजित लामिछाने, ओम युरुलगायतले अभिनय गरेका छन्। दीपक बज्रचार्यले खिचेको फिल्मको स्ट्रिप्ट भूपतिले लेखेका हुन्।

सिनिको कम्ब्याक

अभिनेत्री सविना कार्कीले एक सातामा तीनवटा म्युजिक भिडियोमा अभिनय गरेकी छिन्। केही समयदेखि एकसन-कट्टेदेखि टाढा रहेकी उनले यिनै भिडियोबाट आफू अभिनयमा 'कम्ब्याक' भएको बताइन्।

'भन्दै' एक वर्ष म क्यामेराबाट टाढा रह्यै। अब भने सक्रिय भएकी छु, बीचमा आफू अलि मोटाएकाले मैन्टेन'

गर्नका लागि केही समय आराम गरेको बताउँदै उनी भन्न्हन्, भोटाएकी थिएँ। नियमित एक्सरसाइज गरेर तौल घटाएँ। आफू तयार भएपछि मात्रै अभिनयमा फर्किएकी हुँ।

उनले गएको एक सातामा कर्णदासले गाएको कस्तो साइनो, मेलिना राई र सुदीप अधिकारीको स्वरको तिप्रो कसम र एउटा होली गीतको भिडियोमा अभिनय गरिन्। कर्णदासले गाएको गीतको भिडियो अभिनयमा सविनालाई प्रेम खड्काले साथ दिएका छन्। ठंक केसीले खिचेको भिडियोको निर्देशन मदन खड्काले गरेका हुन्।

त्वसैगरी, मेलिना र सुदीपको स्वरको तिप्रो कसम गीतको भिडियोमा सविनाका साथमा विमल अधिकारी र प्रेम खड्काले अभिनय गरेका छन्। राजेश घिमिरेले खिचेको सो भिडियो कपिल लामाले निर्देशन गरेका छन्।

होली गीतको भिडियोमा भने आफूसँगै थुप्रै कलाकार रहेको उनी बताउँछिन। होली गीतको भिडियो भने शिवम् पोखरेलले निर्देशन गरेका हुन्।

केही समय फिल्मवृत्तबाट टाढा रहे पनि अहिले भने आफूलाई म्युजिक भिडियो तथा फिल्मको लगातारै अफर आइरहेको उनी बताउँछिन। सविना अभिनीत युड फ्रेन्ड र पंगा नामक फिल्म प्रदर्शन हुन बाँकी छन्। म्युजिक भिडियोका साथै फिल्म अभिनयमा पनि अब आफू पहिलाहाँ सक्रिय रूपमा लाग्ने उनी बताउँछिन।

द प्रिन्स बन्ने

द प्रिन्स नामक फिल्म बन्ने भएको छ। मदन घिमिरेको निर्देशनमा बन्ने फिल्मको सोमबार राजधानीमा प्रेसमिट गरी जानकारी दिइयो। विष्णु शिवाकोटी निर्माता रहेको फिल्ममा प्रिन्स थापा, शिवु शाह, मनीषा पाण्डे, करिस दाहल, निशा केसीलगायतका नयाँ कलाकारका साथमा सरोज खनालले अभिनय गर्दै छन्। फिल्मको सुटिङ केही दिनपछि सुरु हुने बताइएको छ।

लाइन्ड रक्सको प्रिमियर

दृष्टिविहीन युवती सृष्टि केसीको जीवनकथामा निर्माण गरिएको फिल्म लाइन्ड रक्सको बुधबार राधजानीमा प्रिमियर गरियो। मिलन चाम्सको निर्देशनमा बनेको फिल्म शुक्रबार अर्थात् १८ फागुनदेखि प्रदर्शनमा आउँदै।

बायोपिक लाइन्ड रक्समा डाक्टरको लापरबाहीका कारण आफ्नो दृष्टि गुमाउन पुगेको सृष्टिको संघर्ष, आत्मविश्वास र प्रेरणाको कथा प्रस्तुत गरिएको छ। प्रिमियरमा सृष्टि स्वयम् पनि उपस्थित थिएन्। फिल्ममा सृष्टिको भूमिका अभिनेत्री बेनिशा हमालले निर्वाह गरेकी छिन्। फिल्मले दृष्टिविहीन तथा दृष्टियुक्त, सबैलाई प्रेरणा दिन्छ। फिल्ममा बेनिशाका साथमा गौरी मल्ल, वसन्त भट्ट, अर्पण थापा, विनोदकुमार पौडेलगायतले अभिनय गरेका छन्। प्रिमियरमा लाइन्ड रक्स हेरेकाले फिल्म मन परेको प्रतिक्रिया दिए।

११ बर्षीय अधिश्रीले ल्याए धोरी अभ्याउदा

११ वर्षीय गायक अधिश्री कसपालले गाएको छोरी अन्नाउदा बोलको गीतको भिडियो सार्वजनिक गरिएको छ। भिडियोमा सरोज खनाल र वर्षा शिवाकोटीले अभिनय गरेका छन्। सुरेश अधिकारीको संगीत र सुभाषचन्द्र दुंगेलको शब्द रहेका सो गीतको भिडियो निकेश खड्काले निर्देशन गरेका हुन्। भिडियो मंगलबार राजधानीमा एक कार्यक्रम आयोजना गरि प्रदर्शन गरिएको हो। अधिश्रीले शब्द र संगीतको भाव अनुसार गीत गाउन सकला की नसकला भनेमा सुरुमा आफू द्विविधा रहेको बताउदै संगीतकार अधिकारीले भने, 'तर उनले परिपक्व गायकले जसरी नै गाएँ। हामी सबै चकीत पर्यौ।' कार्यक्रममा अधिश्रीले 'छोरी अन्नाउदा' र 'अरुलाई निचो देखाउन खोजेर' बोलका गीत प्रत्यक्ष गाएर सुनाएका थिए।

डा. मेहेताको तिमो आखाको भिडियो सार्वजनिक

डाक्टर बिक्रान्त मेहेताले गाएको तिप्रो आखा मेरो आखा बोलको गीतको भिडियो सार्वजनिक भएको छ। अर्थोपेडिक सर्जन मेहेताको सो गीतको भिडियोमा उनी स्वयम् र अभिनेत्री प्रियेका कार्कीले अभिनय गरेका छन्।

नारायण खरेल र बिक्रान्तको शब्द रहेको गीतमा बसन्त सापकोटाको संगीत छ। भिडियो अर्जुन अधिकारीले निर्देशन गरेका हुन्। चिकित्सा पेसासँगै गायनमा सक्रिय डा. मेहेताले थोटो समयमै उडै दर्जन बढी फिल्मका गीतमा आवाज दिएका छन्। डा. बिक्रान्तले अञ्जु पन्त, रजिना रिमाल र जुना प्रसाई जस्ता चर्यित गायिकासँगै गीत गएका छन्।

कपोरिट

ग्लोबल आइएमईका थप ६ शाखा विस्तार

ग्लोबल आइएमई बैकले एके दिन ६ स्थानमा शाखा विस्तार गरी कारोबार सुरु गरेको छ। बैकले गोरखाको गोरखा नगरपालिका गोरखबाजार, बाराको निजगढ नगरपालिका निजगढ, मोरडको सुन्दरहरैचा नगरपालिका विराटबोक, काठमाडौंको तारकेश्वर नगरपालिका मनमैनु, काठमाडौंको बुढानीलकण्ठ नगरपालिका हातीगाँडा र डोटीको बोगटान गाउँपालिका चवारा चौतारामा शाखा विस्तार गरी कारोबार सुरु गरेको हो। बैकले सबै क्षेत्र र वर्गसम्म बैकिङ सेवाको पहुँच पुन्याउने उद्देश्यले १२० वटा शाखा, १२७ वटा एटिएम, ४ वटा एक्स्टेन्सन काउन्टर, १४ वटा राजस्व संकलन काउन्टर र ७२ शाखारहित बैकिङ सेवामार्फत कारोबार गरिरहेको छ। बैकले अत्याधुनिक प्रविधियुक्त बाइबर बैकिङ, मोबाइल बैकिङ, इन्टरनेट बैकिङ सेवाका साथै अस्ट्रेलिया, बेलायत र भारतमा प्रतिनिधि/सम्पर्क कार्यालय स्थापना गरेर ती देशमा रहेका नेपालीलाई सेवा प्रदान गर्दै आएको छ। मलेसिया, दक्षिण कोरिया, कतार, युरेसिया, बहाराइनगायतका मुलुकबाट रेमिट्यान्स सेवा प्रदान गरिए आएको बैकले जनाएको छ।

ब्युरोडमा मुक्तिनाथको शाखा

मुक्तिनाथ विकास बैकले काठमाडौं महानगरपालिका न्युरोडस्थित देव प्लाजामा शाखा विस्तार गरी कारोबार सुरु गरेको छ। शाखा उद्घाटन नेपाल राष्ट्र बैकिङ कार्पोरेशन कार्पोरेशन राष्ट्रबाट रावलले गरेका थिए। न्युरोडस्थित बैकिङ कार्पोरेशन कार्पोरेशन राष्ट्रबाट बैकिङ कार्पोरेशन राष्ट्रबाट ग्राहकले अत्याधुनिक बैकिङ सुविधा लिन सक्ने बताए। बैकले ०७४ माघ मसान्तसम्म कुल निक्षेप २९ अर्ब १२ करोड र कर्जा लगानी २० अर्ब १ करोड पुगेको छ।

लाद्मी बैकिङ को सहयोग

लाद्मी बैकले सुनसरीको भोक्राहामा नयाँ शाखा सञ्चालनको अवसर पारेभ भोक्राहामा प्रहरी चौकी निर्माणका लागि ५ लाख रुपैयाँ सहयोग उपलब्ध गराएको छ। शाखा उद्घाटन अवसरमा बैकिङ कार्पोरेशन सुदैह खालिले भोक्राहा प्रहरीचौकी निर्माण उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष महेन्द्रकुमार शाहलाई ५ लाख रुपैयाँको चेक हस्तान्तरण गरेका हुन्।

कार्यक्रममा भोक्राहा गाउँपालिका अध्यक्ष महेन्द्रकुमार यादव, जिल्ला प्रहरी कार्यालयका अध

राष्ट्रपति पनि...

सरकारले सिफारिस गरेको एक घटाटमैत्रि उनीहरूलाई मनोनित गरेकी थिएन् । यसअधि काग्रेससभापति शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले माघ २६ गते नै गोपाल बस्नेत, कृष्णप्रसाद पौडेल र चाहाँदी जोशीको नाम सिफारिस गरेकोमा राष्ट्रपतिले नयाँ सरकार नबन्जुले रोकेर राखेकी थिएन् । त्यसलाई असम्बैधानिक कदम भन्नै बस्नेत, पौडेल र जोशी सर्बोच्च अदालतमा पुगेका थिए । उनीहरूले हालेको रिटमा अल्पकालिन अन्तरिम आदेश जारी गर्दै राजतको इजलासले भनेको छ राष्ट्रियसभाका लागि मनोनित तीन जनाको सिफारिस राष्ट्रपतिले फिर्ता गर्न सक्ने प्रावधान संविधानमा उल्लेख भएको दैखिएन । आदेशमा राष्ट्रपतिको भूमिकामाथि समेत प्रश्न उठेको छ । राष्ट्रपतिले आफ्नो अधिकार प्रयोग

કાંગ્રેસલે જન્યો...

प्रायोजनका लागि गठन भएको र देउवा नेतृत्वको सरकारले नै सबै तहको निर्वाचन सम्पन्न गरेर संविधानको धारा ८६ को उपधारा २ को (क) बमोजिम राष्ट्रियसभामा निर्वाचन प्रक्रियाबाट ५६ जनाको चयन गरिसकदा सोही धाराको (ख) बमोजिम ३ जनाको मनोनयनलाई सिफारिस गर्नु देउवा सरकारकै कर्तव्य रहेको भनेको छ । त्यो सिफारिस व्यवहारिक र सम्बैधानिक समेत थियो तर राष्ट्रपतिले त्यो सिफारिसलाई रोकेर राखेको र ओली नेतृत्वको सरकार निर्माण भएपश्चात् ओली नेतृत्वको सरकारले गरेको सिफारिसलाई एक घटा भित्र स्वीकृत गर्नु राष्ट्रपतिको कदम असम्बैधानिक रहेको ठहर गर्दै त्यो कार्यलाई भर्त्ताना समेत गरेको छ ।

राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले कांग्रेस नेतृत्वको सरकारले राष्ट्रियसभाका सदस्यका लागि तीन

मुलुक...

इरानतिर आँखा डोन्याउने आम सर्वसाधारण
नेपालीहरूले अब आफ्नो चेत उधार्नु
पन्यो । सिरियाको सवालमा सय/डेढसयको
संख्यामा जुलुस निकाल सक्ने, ...मैनबत्ती
बाल्न सक्नेहरूले आफ्नै मुलुकको
राष्ट्रियता, सार्वभौमिकता, जो क्रमश सकिंदै
गएको छ, का लागि औलामा गन्न सकिने
मान्छेहरूलाई मात्र पनि किन उभ्याउँदैनन् ?
किन दबाबमूलक कार्यक्रम दिँदैनन ?
यो वास्तवमा उदेक लाग्दो छ । सामाजिक
सञ्जालहरूमा, मिडियाहरूमा र सार्वजनिक
स्थालहरूमा समेत 'बाहिरी' घटनाले
स्थान पाउँछ, तर वास्तविक राष्ट्रियताको
मुद्दाले ठाउँ पाउँदैन । हाम्रो जस्तो सानो,
भूपरिवेषित र सामरिक रूपमा संवेदनशील
अवस्थामा रहेको मुलुकका मुलुकबासीहरू
आफ्नो 'खास समस्या'मा भन्दा बढी बाहिरी
कुरामा बढी चिन्तित छन् । त्यसो त, यो
पनि नियोजित नै हो भन्छन्, एकथरी ।
नेपालीहरूलाई आफ्नो समस्याभन्दा पनि
बाहिरी मुद्दाहरूमा भोस्ने काम पनि
रणनीतिक र सनियोजित नै हो भनेर दाबी

माओवादीमित्र...

मारेका हुन् भने वर्षमान पुनले अब सभामुख
ओनसरी घर्ती नभए जानेको छु भनेर
पचांडलाई धम्कियाएको सोतको दावी छ ।

प्रदेशलाई व्यन्धनाएको भारतीया दापा ४।
 यहीकारण राष्ट्रपतिभन्दा पहिले
 सभामुख र उपसभामुखको चुनाव गर्ने
 निर्णयमा प्रयोगका छन् सत्तारूढ दल एमाले
 र माओवांडी।

प्रचण्डमाथि सरकारमा जाने मन्त्री
छनौटका कारण अनेक आरोप लागिरहेका
छन् र यता पार्टी एकीकरणको जोखिम पनि
उनले लिइरहेका छन् । एमालेकी राष्ट्रपति
विद्या भण्डारी र माओवादी केन्द्रका
उपराष्ट्रपति नन्दबहादुर पुनले दोहोन्याउन
खोजेका छन् र लविड सुरु गरिरहेका
छन् भने भलनाथ खनाल, माधवकुमार
नेपालले राष्ट्रपति बन्ने चाहना देखाएका
छन् । भलनाथ खनाल त डटैरे लागेका
देखि ।

दोखन्छन् । यसैवीच नेपाली कांग्रेसले चुनाव हारेपछि र सत्ता छाडेपछि दृश्य सरकार नभएर के भो त भनेर छायाँ सरकार निर्माण गर्ने निर्णय गरेको छ । सूर्यको नेतृत्वको सरकारमा बादल गृहमन्त्री, ढलेको रुखको छायाँ सरकार ? यो पनि गजबै दृश्य बनेको छ । जेहोस, एमालेभन्दा पनि माओवादी केन्द्रभित्र उत्पात मच्चिवैदेछ । माओवादी नेताहरू सबैलाई सत्ता प्राप्तिको तीर्खा नराप्ररी लागेको देखिन्छ ।

ओली...

संविधान संशोधन गर्न सक्ने भएकाले संविधान संशोधनकै लागि फोरमलाई सरकारमा लैजाने प्रयास भएको हो । फोरमलाई सरकारमा सहभागिता गराउने प्रयास भएपनि अर्को मधेश केन्द्रीय दल राष्ट्रिय जनता पार्टीलाई भने सरकारले सरकारमा सहभागिता गराउने प्रयास नगरेको र उस्तु आजसम्म कुनै वार्ता र छलफल नै नगरेको भन्दै राजपा भने सरकारप्रति असन्तुष्ट रहेको छ । प्रदेश नं. २ मा फोरम राजपाको संयुक्त सरकार निर्माण भएको छ फोरम सरकारमा सामेल भए फोरमका नेताको नेतृत्वमा बनेको प्रदेश नं. २ को सरकारबाट राजपा बाहिरिने उद्योग राजपाका नेताहरूले गरेपनि प्रदेश नं. २ को सरकार तत्कालै ढल्न सक्ने अवस्थ देखिँदैन । केन्द्रमा फोरम सरकारमा सहभागि भएपछि

सदस्यको मनोनयनको सिफारिस दुई हप्ता भन्दा बढी रोकेर राखेकी थिइन् । तर ओली नेतृत्वको सरकार निर्माण पश्चात् ओली नेतृत्वको सरकारले गरेको सिफारिसलाई एक घटाभित्र स्वीकृति दिएका हुनाले उनी पछिलो समयमा विवादमा समेत परकी छिन् । राष्ट्रपतिलाई संविधानको पालक र संरक्षक समेत संविधानले नै व्यवस्था गरेकोमा प्रमुख प्रतिपक्षी दलले नै राष्ट्रपतिबाट असम्बैधानिक कदम चालिएको आरोप लगाएको छ । अहिलेसम्म राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारी खासै विवादमा आएकी थिइन् । तर पछिलो पटक उनको व्यवहारमा केही परिवर्तन आएको जस्तो देखिएको छ । वाम गठबन्धनको सरकार बन्ने निश्चित भप्पणि उनी फेरी राष्ट्रपति नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्रले समर्थन गर्न सक्छन् त्यसैले लालबाबु राउत नेतृत्वको सरकारलाई कुनै कठिनाई नहुन सक्छ । केन्द्रमा सरकारमा फोरम सहभागि भएपछि प्रदेश नं. २ मा एमाले र माओवादी समेत राउत नेतृत्वको सरकारमा सहभागि हुन सक्ने सम्भावना भएको हुनाले राउत सरकारलाई कुनै चुनौती देखिँदैन । प्रदेश नं. २ मा जम्मा १०७ प्रदेश संसद रहेका छन् भने फोरम, एमाले र माओवादी केन्द्रका सांसदहरूको संख्या जोड्दा ६३ हुन आउँच सरकार निर्माणका लागि ५४ सांसद भएपुग्छ, त्यसैले पनि वाम गठबन्धनले राजपालाई वास्ता नगरेको हन सक्छ ।

ओली नेतृत्वको सरकारले नयाँ कार्यविभाजन नियमावलीलाई स्वीकृत गर्दै २०७२ सालमा स्वीकृत भएको कार्यविभाजन नियमावलीलाई खारेज गरेको छ । नयाँ कार्य

गर्ढन् तिनीहरू

अलिकित पढेलखेका, टाठाबाठाठहरूलाई विभिन्न तरिकाबाट मुल मुद्दाबाट भडकाएर अन्यत्र केन्द्रित गरिदिन सकियो भने परचक्रीलाई पो मुलुकमा जेमन्त गर्न अझ सफिलो हुन जान्छ भन्ने तर्क छ-तिनीहरूको । ०४६ सालपछि नेपालीहरूको ध्यान राजतन्त्रको विरोध गर्न, दैनिक समस्याहरूमा केन्द्रित हुन, र अन्तर्राष्ट्रिय मामिलाहरू, घटनाहरूमा अनावश्यक रूपमा चासो लिन पनि सुनियोजित रूपमा लगाइएको छ । राष्ट्रियता, सार्वभौमिकता, राष्ट्रिय एकता अनि पुरातन संस्कृति, मूल्यमान्यतातिर खासै ध्यान देखिँदैन-आजकलका नेपालीहरूको । ०४६ सालअघि राष्ट्रियताप्रति सजग देखिने नेपालीहरूलाई त्यसपछि पुरै अल्मल्याईएको छ । अब आफ्नो देश कसैलाई बिभैदैन, सिरिया बिभूँछ । कसैले पनि नेपाली भू-भाग जो मिचिएको छ, को चिन्ता लिएको पाइएन । ...कसैले पनि आफ्नो संस्कृति हराउँदै गएकोमा सुर्ता दिएको देखिँदैन । अब आफूलाई नेपाली भन्न पनि अप्त्यारोलाग्ने अवश्य छ ।

नै संसदीय दलको नेता बनाउने प्रयासमा जुटेक्का छन् भने पार्टीका बरिष्ठ नेता रामचन्द्र पौडेल भक्तपुरी शर्तमा पनि देउवालाई संसदीय दलको नेता बन्न नदिने पक्षमा लागेका छन् । त्यसका लाई उनले अस्तित्वात्र आफ्नै निवासमा सांसदहरूलाई चियापानको लागि बोलाएका थिए तर त्यहाँ देउवा पक्षीय केही नेताहरू मात्र उपस्थित थिए भन्ने स्वयम् देउवा त्यहाँ उपस्थित भएनन् । पौडेल पक्षीय नेताहरूका अनुसार निर्वाचनमा नराप्रोसांखार खाएको काग्रेसले सभापति देउवा बाहेकका नेताहरूलाई दलको नेता बनाउँदा जनतामा राष्ट्रिय सन्देश जाने भन्दै लविङ् गरिरहेका छन् ।

सभापति देउवा पक्षीय नेताहरूका अनुसार जम्मा ७६ जना काग्रेसका सांसद रहेकोमा संघीय संसदमा देउवासँग ४० जना भन्दा धेरै सांसद भएकोले उपस्थित सहज रूपमै संसदीय दलको नेता चुनिनेमा दुकूह भएका छन् । हालै पारित गरेको संसदीय दलको विधान अनुसार सर्वसम्मत नभएको खण्डमा निर्वाचनमा ५० प्रतिशत मत ल्याउने उम्मेदवार संसदीय दलको नेता बन्नेछ भने व्यवस्था काग्रेसले गरेको हुनाले यसका पटक पनि पौडेल पक्षीय नेता नराप्रोसांखार खाएको प्राय निश्चित जस्तै भएको छ । सर्वसम्मत नभएपनि देउवा नै निर्वाचन भएपनि संसदीय दलको नेता बन्न निश्चित जस्तै भएको प्राय नेतालाई बताएका छन् ।

ठिठो, छरितो, भरपर्दो, सरल

सरतो दरमा डकुनेण्ट, पार्सल तथा कार्गो नेपालको हरेक ठाउँमा पठाउनु परेना यती एअरलाइन्सनास अनुपर्क गर्बहोला ।

अवार्द्ध: ०९ ८८६६९७० ०९ ८८४४८८८८ Ext. ९०८ ९९८

Yeti Airlines

REFERENCES

You come first

Yeni Almanya'ya 3. Jütlük'ün 41. adımı ve bu kişiye şerefi, olağanüstü yetkilere ve çok sayıda asker, genci ve ailelerin katıldığı törenle verildi.

Yeti Airlines Domestic Pvt. Ltd. Corporate Office: Tilganga, Kathmandu, Tel: 4465888 Fax: 4465115 Reservations: 4464878 (Hunting Line), Kathmandu Airport: 4493901 Email: reservations@yetairlines.com •Bhadrapur: 023-455232 •Biratnagar: 021-536612 •Tumlingtar: 029-575120 •Jankpur: 041-520047 •Bharatpur: 056-523136 •Pokhara: 061-464888 •Shrimaliwa: 071-527527 •Nepalgunj: 081-536556 •Dhangadi: 091-520004 •www.yetairlines.com